

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Kateřina Měřťanová

**Vývoj mediálního obrazu Livie Klausové
na stránkách Mladé fronty DNES
v letech 2003–2008**

Bakalářská práce

Praha 2010

Autor práce: **Kateřina Měřťanová**
Vedoucí práce: **PhDr. Alice Tejkalová**
Oponent práce:
Datum obhajoby: **2010**
Hodnocení:

Bibliografický záznam

MĚŠŤANOVÁ, Kateřina. *Vývoj mediálního obrazu Livie Klausové na stránkách Mladé fronty DNES v letech 2003–2008*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, 2010. 87 s. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Alice Tejkalová.

Anotace

Dnešní pozice manželky prezidenta navazuje na tradici československých prvních dam z období první republiky. Žena prezidenta si buduje určité postavení a je mediálně známá. Připomeňme však důležitý fakt, že tento titul v tuzemsku není dodnes kodifikován, jedná se o neplacenou funkci a neexistuje tudíž ani oficiální vymezení rolí, v kterých by se první dáma České republiky měla prezentovat. Přesto je zřejmé, že se veřejně angažuje a určité role jí tak pravděpodobně připisovány budou. Předmětem této práce je proto na příkladu Livie Klausové určit, jaký mediální obraz manželky prezidenta poskytuje čtenářům deník Mladá fronta DNES, který lze na českém mediálním trhu zařadit mezi tzv. seriózní média.

Cílem práce je na základě vybraných novinových textů stanovit konkrétní role, v kterých se Livia Klausová objevovala v deníku v období prvního prezidentského mandátu Václava Klause v letech 2003–2008.

K dosažení odpovídajících výsledků je přistoupeno k provedení obsahové kvalitativní analýzy vybraných novinových textů deníku Mladá fronta DNES. Zásadní je pro tuto práci využití zahraniční odborné literatury o prvních dámách, která poslouží i k závěrečné komparaci dosažených výsledků se situací v zahraničí.

Klíčová slova

manželka prezidenta, první dáma, Livia Klausová, Mladá fronta DNES, mediální obraz, kvalitativní analýza

Annotation

Today's role of wife of the president continues the tradition of Czechoslovak first ladies of the First Republic era. The president's wife achieves a certain level of status and is known through the media. However, it is important to note that this title is still not codified in

this country, it is an unpaid function and in consequence, there are no official requirements for specific roles which the first lady of the Czech Republic should fulfil.

Despite this, it is evident that she becomes involved in the public life and therefore she will probably have various roles applied to her. The object of this thesis is to assess – through the example of Livia Klausová – in what way is the first lady presented to the readers of Mladá fronta DNES, which can be classified as a serious Czech newspaper.

The aim of this thesis is to describe, based on selected newspaper articles, the specific roles in which Livia Klausová appeared in the daily paper during the first presidential mandate of Václav Klaus in the years 2003–2008.

Accurate results are achieved by content qualitative analysis of selected newspaper texts of the daily paper Mladá fronta DNES. A fundamental element of the thesis is the usage of specialized foreign literature concerning first ladies, which will be used also for the final comparison of the findings with the situation abroad.

Keywords

president's wife, first lady, Livia Klausová, Mladá fronta DNES, media representation, qualitative analysis

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Vlastní text práce bez anotací a příloh má celkem 111 109 znaků s mezerami, tj. 58 normostran.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely výzkumu a studia.

V Praze dne 10. května 2010

Kateřina Měšťanová

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala vedoucí práce PhDr. Alici Tejkalové za trpělivost, cenné rady a připomínky a za veškerý čas, který mi věnovala.

Děkuji také sekretariátu paní Livie Klausové a prezidentské kanceláři pana Nicolase Sarkozyho za vstřícnou komunikaci a pomoc při shromažďování materiálů.

Velmi si vážím i pomoci personálu knihoven BPI Centre Pompidou, BU Paris 8 a Národní knihovny Françoise Mitterranda v Paříži.

Na závěr bych chtěla poděkovat svým rodičům a bratrovi – za jejich neobyčejnou trpělivost a podporu.

Obsah

ÚVOD	15
1. TEORETICKÁ VÝCHODISKA	17
1.1 LIVIA KLAUSOVÁ	17
1.1.1 Profil Livie Klausové.....	17
1.1.2 Livia Klausová v roli manželky prezidenta	18
1.1.2.1 2003: První dáma na plný úvazek	18
1.1.2.2 2004–2006: Smlouva na titul	19
1.1.2.3 2007–2008: Znovu do volebního boje	19
1.1.3 Titul první dámy	19
1.1.3.1 Definice titulu.....	19
1.1.3.2 Sekretariát manželky prezidenta republiky	19
1.1.3.3 Manželka prezidenta jako soukromá osoba	20
1.2 MLADÁ FRONTA DNES	20
1.2.1 Profil celostátního deníku Mladá fronta DNES	20
1.2.2 Mediální skupina MAFRA	21
1.2.3 Výrazné změny v Mladé frontě DNES v letech 2003–2008.....	21
1.3 PRVNÍ DÁMY VE SVĚTĚ	22
1.3.1 Spojené státy americké	22
1.3.2 Velká Británie.....	24
1.3.3 Francie	25
2. METODA VÝZKUMU	28
2.1 VYMEZENÍ METODY PRO VYPRACOVÁNÍ PRÁCE	28
2.2 DEFINICE KVALITATIVNÍ ANALÝZY	28
2.3 NEVÝHODY A PŘEDNOSTI KVALITATIVNÍ ANALÝZY	28
2.4 KVALITATIVNÍ VÝZKUMNÍK	29

2.5	VYUŽITÍ LITERATURY V TÉTO METODĚ	30
2.6	CÍLE KVALITATIVNÍ ANALÝZY	30
2.7	VÝZKUMNÝ VZOREK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	30
3.	ROK 2003 A NÁSTUP LIVIE KLAUSOVÉ DO ROLE PRVNÍ DÁMY	32
3.1	LEDEN – ZAČÁTEK BŘEZNA 2003: VRCHOL PREZIDENTSKÉ VOLEBNÍ KAMPAŇ	32
3.2	BŘEZEN – ZÁŘÍ 2003: NOVÁ PRVNÍ DÁMA	34
3.2.1	<i>Obrat ve vnímání Livie Klausové médii .....</i>	<i>34</i>
3.2.2	<i>Program a povinnosti první dámy.....</i>	<i>35</i>
3.2.3	<i>První dáma a romské plesy .....</i>	<i>35</i>
3.3	ŘÍJEN – PROSINEC 2003: KONEC PRVNÍHO ROKU NA HRADĚ	36
3.4	LIVIA KLAUSOVÁ A JEJÍ PROMĚNA NA STRÁNKÁCH MLADÉ FRONTY DNES BĚHEM ROKU 2003	37
3.4.1	<i>Nadační fond .....</i>	<i>38</i>
3.4.2	<i>Vyjadřování emocí a spontánnost .....</i>	<i>38</i>
3.4.3	<i>Dozorčí rady.....</i>	<i>39</i>
3.4.4	<i>Přístup k novinářům .....</i>	<i>39</i>
3.4.5	<i>Přijetí role první dámy .....</i>	<i>40</i>
3.5	NEJČASTĚJI UŽÍVANÁ OZNAČENÍ PRO LIVII KLAUSOVOU V JEDNOTLIVÝCH OBDOBÍCH.....	40
3.5.1	<i>Leden 2003 – začátek března 2003 .....</i>	<i>40</i>
3.5.2	<i>Březen 2003 – září 2003.....</i>	<i>41</i>
3.5.3	<i>Říjen 2003 – prosinec 2003.....</i>	<i>41</i>
3.6	NOVINÁŘSKÉ ZDROJE V PŘÍPADĚ INFORMOVÁNÍ O PRVNÍ DÁMĚ	41
4.	PŮSOBENÍ LIVIE KLAUSOVÉ V ROLI PRVNÍ DÁMY V LETECH 2004–2006	42
4.1	2004: ZKUŠENÁ PRVNÍ DÁMA	42
4.1.1	<i>Pozice první dámy České republiky.....</i>	<i>42</i>

4.1.2	<i>Image první dámy České republiky</i>	43
4.1.3	<i>Program první dámy v České republice</i>	44
4.2	2005: NAPLNĚNÍ TRADIČNÍHO OBRAZU PRVNÍ DÁMY	45
4.2.1	<i>Livia Klausová doma i na cestách</i>	46
4.2.2	<i>Nadační činnost v roce 2005</i>	47
4.2.3	<i>V rodinném kruhu</i>	48
4.3	2006: ROK VE ZNAMENÍ REKONSTRUKCÍ	48
4.3.1	<i>Rekonstrukce, architektura a nové Lány</i>	48
4.3.2	<i>Osobní dary od první dámy</i>	50
4.3.3	<i>Vnoučata a soukromí</i>	50
4.4	LIVIA KLAUSOVÁ A JEJÍ PROMĚNA NA STRÁNKÁCH MLADÉ FRONTY DNES V LETECH 2004–2006	51
4.4.1	<i>Nedotknutelná první dáma</i>	51
4.4.2	<i>Proměna programu první dámy v letech 2004–2006</i>	52
4.4.3	<i>Soukromí Livie Klausové</i>	52
4.4.4	<i>Přístup k novinářům a veřejnosti</i>	54
4.5	NEJČASTĚJI UŽÍVANÁ OZNAČENÍ PRO LIVII KLAUSOVOU V JEDNOTLIVÝCH OBDOBÍCH	54
4.5.1	<i>Rok 2004</i>	55
4.5.2	<i>Rok 2005</i>	55
4.5.3	<i>Rok 2006</i>	55
4.6	NOVINÁŘSKÉ ZDROJE V PŘÍPADĚ INFORMOVÁNÍ O PRVNÍ DÁMĚ	55
5.	LIVIA KLAUSOVÁ V ROLI PRVNÍ DÁMY V ROCE 2007 A NA POČÁTKU ROKU 2008	57
5.1	PRVNÍ POLOVINA ROKU 2007: SAMOSTATNÉ AKCE LIVIE KLAUSOVÉ	57
5.1.1	<i>Zahraniční cesty Livie Klausové</i>	57
5.1.2	<i>Program Livie Klausové v České republice</i>	57

5.1.3	<i>Názory na pozici první dámy České republiky</i>	58
5.2	DRUHÁ POLOVINA ROKU 2007: POMALÝ ODCHOD ZE SCÉNY	59
5.2.1	<i>Samostatný program první dámy Livie Klausové</i>	59
5.2.2	<i>Výsledky nadační činnosti</i>	60
5.3	2008: POSLEDNÍ TÝDNY VE FUNKCI PRVNÍ DÁMY	60
5.3.1	<i>Leden: Rekonstrukce Hradu v režii Livie Klausové</i>	60
5.3.2	<i>Únor: Je první dáma dobrá herečka?</i>	61
5.4	PROMĚNA PŘÍSTUPU NOVINÁŘŮ K POSTU PRVNÍ DÁMY LIVIE KLAUSOVÉ V LETECH 2007–2008	62
5.4.1	<i>Připuštění komplikovanosti pozice manželky prezidenta</i>	62
5.4.2	<i>Hodnocení Livie Klausové po opakovaných setkáních</i>	63
5.5	NEJČASTĚJI UŽÍVANÁ OZNAČENÍ PRO LIVII KLAUSOVOU V JEDNOTLIVÝCH OBDOBÍCH.....	63
5.5.1	<i>První polovina roku 2007</i>	63
5.5.2	<i>Druhá polovina roku 2007</i>	64
5.5.3	<i>Počátek roku 2008</i>	64
5.6	NOVINÁŘSKÉ ZDROJE V PŘÍPADĚ INFORMOVÁNÍ O PRVNÍ DÁMĚ	64
	ZÁVĚR	66
	RESUMÉ	71
	SUMMARY	72
	POUŽITÁ LITERATURA A PRAMENY	73
	SEZNAM PŘÍLOH	82
	PŘÍLOHY	

Úvod

*„Vážená slečno, paní Livia Klausová mne pověřila,
abych odpověděla na Váš milý dopis, ve kterém ji žádáte o schůzku...“*

Tato úvodní slova jsou poněkud netradičním začátkem odborné práce. Já se přesto domnívám, že na tomto místě být musí. Jedná se totiž o vůbec první text, který v souvislosti s touto bakalářskou prací vznikl. Livii Klausovou jsem požádala o setkání už před téměř dvěma lety, kdy jsem promýšlela koncept tezí. Manželka prezidenta ho tehdy prostřednictvím své tajemnice sice odmítla, ale vzkázala mi, že ji můj námět potěšil a že se s mou diplomní prací ráda seznámí. Tak se zrodila velká motivace. Ještě nikdy nečetl mé analýzy člověk, kterého by se přímo týkaly. A kdo ví, třeba si o tom jednou s paní Klausovou popovídáme osobně.

Pozice manželky prezidenta má v českých, potažmo československých dějinách dlouhou tradici. Žena státníka je vnímána automaticky jako součást Pražského hradu, předpokládá se, že má svůj program první dámy, zúčastňuje se společenských akcí, doprovází manžela. Z hlediska životopisného víme o českých prvních dámách hodně, z hlediska teoretického však téměř nic. Titul první dámy není pevně zakotven v žádných dokumentech¹ a nikde nejsou přesně vymezeny její role. Domnívám se, že právě práce, která se bude tomuto tématu věnovat, by mohla osvětlit, jak je manželka prezidenta prezentována a vnímána v českých poměrech. Zvolená kvalitativní analýza novinových textů je jednou z možností, jak obraz první dámy České republiky sestavit. Vzhledem ke zmíněnému nedostatku teoretických materiálů o této funkci na českém trhu je nutné využít také informací ze zahraničí. Práce bude vycházet z části z amerických, britských a francouzských dokumentů, které jsem získala v průběhu svého studia ve Francii.

Jako příklad první dámy jsem zvolila současnou manželku prezidenta Livii Klausovou, a to i proto, že právě Klausovou se doposud nikdo nezabýval a existuje o ní jen velmi málo literatury². Analýza se na příkladu současné manželky pokusí ukázat, v jakých rolích ji představoval deník Mladá fronta DNES. Zaměřila jsem se na roky 2003–2008, tedy celý první mandát Václava Klause.

---

¹ Livia Klausová sice v roce 2004 získala smlouvu na titul první dámy, ale tehdy se řešila pouze otázka možnosti zastupování prezidenta první dámou při určitých událostech.

² V době přípravy tezí bakalářské práce nebyl na trhu například žádný životopis Livie Klausové, dvě knihy se objevily v průběhu roku 2009.

Můj text je rozčleněn do pěti hlavních oddílů. V teoretické části se zaměřím na osobu Livie Klausové, pokusím se sumarizovat dostupné informace o pozici první dámy České republiky a vypracuji profil deníku Mladá fronta DNES, s důrazem na analyzované roky. Důležitou součástí této kapitoly je zejména stručný přehled o zpravodajství o prvních dámách ve světě. Komparace se zahraničím bude využívána v průběhu celé práce.

V metodologické části na základě dostupné literatury přiblížím kvalitativní analýzu a stanovím vlastní postup práce. Následně se budu ve třech samostatných kapitolách věnovat analýze vybraných materiálů.

V závěru se pokusím shrnout dosažené výsledky a porovnáám je s dostupnými informacemi o prvních dámách v zahraničí.

Mým osobním cílem je vytvořit práci, která by v budoucnu mohla posloužit jako jeden z podkladů k vypracování obsáhlejší a komplexnější studie o postavení prvních dam v České republice.

1. Teoretická východiska

1.1 Livia Klausová

1.1.1 Profil Livie Klausové

Livia³ Klausová (roz. Mištinová) se narodila 10. listopadu 1943 v Bratislavě jako druhá z pěti dětí. Ihned po osvobození v roce 1945 se rodina přestěhovala do Prahy. Doma se mluvilo česky.

Otec Livie Klausové pracoval v Praze na ministerstvu práce a do jeho kompetence spadalo i navštěvování spolků handicapovaných a řešení jejich podpory. Livia Klausová se těchto návštěv účastnila už od pěti let a vypěstovala si tak velký smysl pro charitativní činnost.

V padesátých letech však rodiče těžce onemocněli a sestry Mištinovy⁴ strávily půl roku v dětském domově v Jaroměři. Na toto období první dáma velmi nerada vzpomíná. Rodina se sešla už jen na krátkou dobu. Otec Livie Klausové zemřel v roce 1959.

Budoucí první dáma trávila své mládí také jako členka Dismanova rozhlasového dětského souboru. Díky tomu se dostala například k dabingu. Krátce také navštěvovala Dětský pěvecký sbor Československého rozhlasu pod vedením Bohumila Kulínského staršího. Zde se poprvé nevědomky setkala se svým budoucím mužem Václavem Klausem.⁵

Livia Klausová se chtěla stát učitelkou, ale nakonec nastoupila na Vysokou školu ekonomickou. V oboru Zahraniční obchod měla perspektivu cestování, studia západní odborné literatury a cizích jazyků. Ve třetím ročníku se seznámila se studentem Václavem Klausem. Společně se velmi důkladně věnovali ekonomii a odebírali knihy Klubu přátel poezie. V roce 1966 získala Livia Klausová diplom na Université Internationale des Sciences Comparées v Lucemburku a po návratu nastoupila do Ekonomického ústavu ČSAV. Patřila do týmu, který studoval trendy v západní ekonomii. Za Václava Klause se vdala 31. července 1968.

V následujícím roce absolvovala roční stáž na Evropském institutu v Amsterdamu. Po návratu se věnovala mateřským povinnostem, narodili se jí synové Václav (1969) a Jan (1974). Nadále publikovala v odborných časopisech.

---

³ Atypické křestní jméno Livia dostala podle Livie Drusilly, choti císaře Augusta.

⁴ Bratr Ivan se narodil až v roce 1956 jako jediný syn a zároveň poslední dítě Mištinových.

⁵ Fotografie ze společného koncertu byla publikována v knize *Smutkem neobtěžuju* na stranách 40–41 (KLAUSOVÁ, Livia, PECHÁČKOVÁ, Marcela. *Smutkem neobtěžuju*. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2009. 182 s.).

Kandidátskou práci napsala Livia Klausová v roce 1978. Týkala se problematiky mezinárodních financí, nesměla ji však obhájit. Kandidátkou věd se proto stala až o jedenáct let později.

Od sametové revoluce byla Livia Klausová manželkou vysoce postaveného politika. V prosinci 1989 se stala manželkou ministra financí. O deset měsíců později pak manželkou lídra vlivné politické strany.

Počátkem devadesátých let byl Ekonomický ústav zrušen a Livia Klausová získala post výkonné tajemnice v nové České společnosti ekonomické.

Od roku 1992 byla Klausová manželkou předsedy vlády, o šest let později manželkou předsedy parlamentu.

Do komplikované situace ji dostalo členství v dozorčích radách tří podniků⁶. Několikrát byla jako manželka jednoho z nejvyšších ústavních činitelů obviněna ze střetu zájmů. Z dozorčích rad odstoupila definitivně až po nástupu Václava Klause do funkce prezidenta republiky.

Livia Klausová hovoří plynule anglicky, francouzsky, rusky a částečně německy.

1.1.2 Livia Klausová v roli manželky prezidenta

1.1.2.1 2003: První dáma na plný úvazek

Do role první dámy České republiky vstoupila Livia Klausová v březnu 2003⁷. První měsíce pro ni byly organizačně velmi hektické. Funkce první dámy je prací na plný úvazek. Livia Klausová během prvních měsíců organizovala svůj čas, zúčastňovala se společenských akcí jako doprovod svého manžela a vzdala se také svého postu v dozorčích radách České spořitelny a ZVVZ⁸.

Od roku 2002 byla Livia Klausová často konfrontována se skutečností, že je jí manžel nevěrný.⁹ Téma začalo být znovu probíráno v momentě, kdy vstoupila do role první dámy.

Ve své nové funkci se Livia Klausová začala výrazně podílet na úpravách interiérů Pražského hradu a zámku Lány. Obdobně jako její předchůdkyně založila také svou vlastní nadaci.¹⁰ Podpora směřuje k dětem z dětských domovů a k seniorům.

---

⁶ Závod na výrobu vzduchotechnických zařízení v Milevsku, Česká spořitelna, České energetické závody

⁷ Václav Klaus byl zvolen prezidentem 28. února 2003, ale prezidentský slib složil až 7. března 2003.

⁸ Dozorčí radu ČEZ opustila už v roce 1998.

⁹ V tomto případě se jednalo o vztah prezidenta s letuškou Klárou Lohniskou.

¹⁰ <http://www.nadacnifondklausovych.cz>

Krátce po zvolení Václava Klause prezidentem¹¹ se Livia Klausová stala počtvrté babičkou. Mladšímu synovi Janovi se narodila dvojčata Barbora a Robert. Starší syn Václav je otcem dětí Vojtěcha, Kateřiny a Jakuba.

1.1.2.2 2004–2006: Smlouva na titul

V letech 2004–2006 se první dáma věnovala zejména charitativní činnosti a dalším úpravám Pražského hradu a zámku Lány. Za tímto účelem uspořádala i vlastní soutěž pro studenty. Cílem bylo navrhnout úpravu cest okolo Masarykovy vyhlídky. Zajímavostí tohoto období je i fakt, že Livia Klausová získala jako první z manželek českých prezidentů smlouvu na titul první dámy. Smlouva jí umožnila zastoupit Václava Klause při oficiální návštěvě Filipín.

1.1.2.3 2007–2008: Znovu do volebního boje

Rok 2007 byl posledním rokem prvního volebního období Václava Klause a první dáma pokračovala ve své započaté činnosti. V tomto roce také vznikla jezdecká Cena první dámy, kterou Livia Klausová osobně předávala na dostizích v Mostě. V březnu 2008 byl Václav Klaus zvolen do funkce prezidenta České republiky podruhé.

1.1.3 Titul první dámy

1.1.3.1 Definice titulu

Titul první dámy České republiky se používá od 2. února 1993, kdy byl prezidentem zvolen Václav Havel. Pojem „první dáma“ je překladem amerického „first lady“. Synonymním výrazem pro tuto funkci je označení manželka prezidenta, kterému dává přednost současná první dáma Livia Klausová. Ta je v pořadí třetí první dámou České republiky.¹²

1.1.3.2 Sekretariát manželky prezidenta republiky

Sekretariát manželky prezidenta republiky je součástí Kanceláře prezidenta. I první dáma tak stejně jako prezident pracuje na Pražském hradě. Kancelář první dámy na Hradě je

---

¹¹ 28. února 2003

¹² Jejimi předchůdkyněmi byly Olga Havlová (1993–1996) a Dagmar Havlová (1997–2003).

žadoucí především proto, že první dáma se tak i fyzicky dostává blíže k moci. Předpokládá se, že když prezident pracuje „z domova“, první dáma se přizpůsobí a učiní to samé.¹³

Kancelář manželky prezidenta představují pouze dva lidé¹⁴ – tajemnice¹⁵ a sekretářka. Na Hradě jsou přítomny každý den. Livia Klausová je ve své kanceláři dvě dopoledne v týdnu. Obvykle se věnuje vyřizování korespondence a správě své nadace. Většinu aktivit má však mimo Hrad.

1.1.3.3 Manželka prezidenta jako soukromá osoba

Funkce první dámy je neplaceným¹⁶ zaměstnáním na plný úvazek. Livia Klausová žije ve vile na Brusnici, která je součástí areálu Pražského hradu. Někdy pobývá na zámku v Lánech. Nepřetržitě ji hlídá ochranka, ale není pod stálým tlakem médií¹⁷. S domácností jí vypomáhá uklízečka, sama ale pere a vaří.

Veřejnou osobou se stává zejména v předvolebním klání. Například ve Francii je zapojení první dámy do předvolební kampaně tradicí starou desítky let. Dlouhodobé průzkumy tu ukazují, že právě rodinná image prezidentského kandidáta přináší hlasy voličů.¹⁸ V Americe je situace obdobná.

1.2 Mladá fronta DNES

1.2.1 Profil celostátního deníku Mladá fronta DNES

Celostátní deník Mladá fronta DNES vychází od 1. září 1990. Navázal tak na tradici deníku Mladá fronta, který vycházel v Československu od roku 1945. S více než 1,1 miliony čtenářů je nejčtenějším seriózním deníkem na českém trhu.¹⁹ Patří do mediální skupiny MAFRA.

Deník tvoří pravidelně čtyři sešity. První je věnován zpravodajství z domova a ze světa, druhý tvoří ekonomika, publicistika a televizní program. Ve třetím sešitě najde čtenář regionální zpravodajství, informace z kultury a sportu. Čtvrtý sešit vyplňují tematické přílohy.

¹³ WATSON, Robert P. *The President's Wives : Reassessing the Office of First Lady*. USA, Colorado : Lynne Rienner Publishers, 2000, strana 47.

¹⁴ Kancelář americké první dámy Hillary Clintonové tvořilo v roce 1997 18 lidí.

¹⁵ V současné době zastává tento post Ing. Libuše Schmidová.

¹⁶ Livia Klausová uvádí jako svůj jediný trvalý příjem důchod, který je pod hranicí 10 000 Kč měsíčně.

¹⁷ Například první dámy USA žijí v Bílém domě, kde se prakticky stále pohybují akreditovaní novináři, kteří sledují jejich činnost.

¹⁸ V předvolebních kampaních se aktivně angažovala například už Germaine Cotyová, manželka prezidenta Reného Cotyho (ve funkci v letech 1954–1959).

¹⁹ http://www.mafra.cz/cs/default.asp?y=mafra_all\cs_o-spolecnosti_portret-spolecnosti.htm

Od roku 1998 provozuje MAFRA i internetový portál iDNES.cz. Portál má vlastní redakci a vytváří vlastní zpravodajství. Články z tištěné verze však zveřejňuje také.

Centrální redakce Mladé fronty DNES sídlí v Praze, existuje však dalších čtrnáct regionálních redakcí. V čele centrální redakce stojí Robert Čásenský.

1.2.2 Mediální skupina MAFRA

Mediální skupina MAFRA vznikla v roce 1992 jako akciová společnost.²⁰ K jejím hlavním vydávaným titulům patří deníky Mladá fronta DNES a Lidové noviny. Zároveň provozuje internetové zpravodajské servery iDNES.cz a Lidovky.cz. Nejnovějším titulem mediální skupiny je od roku 2008 bezplatně distribuovaný deník Metro.²¹ MAFRA provozuje i audiovizuální média. Do této skupiny patří rádia Classic FM a Expresradio a hudební televize Óčko. Skupina vydávala i společensko-hudební měsíčník Filtr. Z důvodu finanční krize bylo ale jeho vydávání v roce 2009 ukončeno.²²

Majoritním vlastníkem mediální skupiny je od roku 1994 německý holding Rheinisch-Bergische Druckerei und Verlagsgesellschaft mbH²³.

Tisk deníků zajišťují divize MAFRAPRINT v Olomouci a v Praze. Předsedou mediální skupiny MAFRA je Dr. Karl Hans Arnold.

1.2.3 Výrazné změny v Mladé frontě DNES v letech 2003–2008

V prvních třech letech zkoumaného období vedl redakci Mladé fronty DNES šéfredaktor Pavel Šafr. Z pozice šéfredaktora odešel na vlastní žádost v únoru 2006. Spekulovalo se také o odvolání Šafra z důvodu rostoucí bulvarizace deníku²⁴ a poklesu inzerce. Šafr však tato nařčení odmítl.²⁵ Ještě před svým odchodem uvedl na trh novou image deníku, kterou připravil společně se svým zástupcem Robertem Čásenským. Robert Čásenský nastoupil na post šéfredaktora Mladé fronty DNES 6. února 2006.

---

²⁰<http://www.justice.cz/xqw/xervlet/insl/report?sysinf.vypis.CEK=20680&sysinf.vypis.rozsah=uplny&sysinf.@t yp=transformace&sysinf.@strana=report&sysinf.vypis.typ=XHTML&sysinf.vypis.klic=bb39d5e39359bdc36aec35bd59c66691&sysinf.spis.@oddil=B&sysinf.spis.@vlozka=1328&sysinf.spis.@soud=M%ECstsk%FDm%20s oudem%20v%20Praze&sysinf.platnost=23.04.2010> (původní název MaFra)

²¹ Metro vychází v České republice od 7. července 1997, do roku 2008 však mimo skupinu MaFra.

²² http://kultura.idnes.cz/prolistujte-si-historicky-posledni-cislo-casopisu-filter-pak-/filter.asp?c=A091217_122514_filter_jaz

²³ založen 1946, jeho hlavním produktem je deník Rheinische Post

²⁴ Například v roce 2004 noviny věnovaly velký prostor soutěži TV Nova Česko hledá SuperStar. Vyšlo několik speciálních příloh a jednou se soutěž dostala i na titulní stranu.

²⁵ <http://www.reflex.cz/Clanek22591.html>

Mladá fronta DNES uvedla v den odchodu Pavla Šafra nový layout²⁶. Nedošlo k výrazným zásahům, ale změnil se například formát fotografie. Součástí pondělního vydání se také stal nový magazín pro ženy Ona DNES. Společně s ním se v Mladé frontě DNES vytvořila i nová redakce, která má každotýdenní přípravu magazínu na starosti. Postupně nastaly další proměny deníku. V pondělí se v novinách nově objevila i příloha Byznys speciál zaměřená na podnikatele a hlubší zájemce o ekonomiku.

Čtvrteční vydání i nadále obsahuje Magazín DNES. Změnu však po odchodu Šafra zaznamenal sobotní výtisk, ke kterému přibyla Kulturní scéna. V té je vložena už existující Kavárna. Jedná se o dvanáct stran pro čtenáře s hlubším zájmem o kulturu a civilizační otázky.

Novinkou deníku se stala také rubrika Portrét dne na titulní straně a komentář jednou větou k hlavní události dne.

1.3 První dámy ve světě

V této podkapitole se zaměřuji na první dámy Spojených států amerických, Velké Británie a Francie. Výběr nebyl náhodný. Spojené státy zastupují celosvětovou velmoc a Anglie s Francií patří dlouhodobě k nejvyspělejším státům Evropy.²⁷ Angažovanost prvních dam takových států je pak logicky větší.

Z každého státu jsem volila tři poslední manželky prezidentů a vyhledávala jsem odbornou literaturu, která se blíže zabývá zpravodajstvím o nich. Výsledkem je zjištění, že v každém státě patří některá z prvních dam k dominantním. K ní pak směřují odborné studie.

1.3.1 Spojené státy americké

Mezi vybrané tři první dámy Spojených států amerických patří Hillary Clintonová²⁸, Laura Bushová²⁹ a Michelle Obamová³⁰. Dominantní je jednoznačně Hillary Clintonová. U Michelle Obamové můžeme předpokládat, že odborné analýzy, které se jí budou zabývat, budou dostupné až po ukončení jejího působení ve funkci první dámy.

Zajímavý pohled na Hillary Clintonovou přináší studie Charlotte Templinové *Hillary Clinton as Threat to Gender Norms: Cartoon Images of First Lady* z roku 1999. Prostřednictvím analýzy karikatur první dámy sestavila Templinová několik jejích mediálních

---

²⁶ kreslený návrh pro zalomení tiskoviny

²⁷ <http://dumfinanci.cz/ekonomika/g8-osm-nejvyspelejsich-statu-sveta>

²⁸ manželka prezidenta Billa Clintona, v pozici první dámy byla v letech 1993–2001

²⁹ manželka prezidenta George Bushe, v pozici první dámy byla v letech 2001–2008

³⁰ manželka současného prezidenta Baracka Obamy, v pozici první dámy je od roku 2008

obrazů. O karikaturách z let 1992 až 1996 uvádí například následující: „*Běžným vtípem je, že Hillary řídí stát – nebo je prakticky prezidentkou.*“³¹ Také ji připomíná jako feministku: „*Hillaryino používání rodného příjmení je důkazem jejich radikálních feministických sklonů. Rodhamová, použité v mnoha karikaturách, je jen zkratka, jak poukázat na její extremismus.*“³² Analýza však podotýká, že Clintonová si svůj mediální obraz vybuodovala sama. Je ambiciózní a vymyká se striktně stanovenému modelu americké první dámy, jejímž hlavním cílem je být dobrou manželkou a matkou. Clintonová byla v roce 1992 také obviněna kvůli své práci ze střetu zájmů. Její právnícká firma měla profitovat z pozice jejího muže ve funkci guvernéra. Clintonová na to odpověděla: „*Předpokládám, že bych tedy měla být doma, péct koláče a pořádat čajové dýchánky.*“³³ Novináři na tuto větu dlouho reagovali karikaturami. Templinová (1999) uvádí: „*Dostala se do role příliš ambiciózní kariéristky, která rezignovala na své manželské závazky a ženskou roli.*“³⁴

Podobně reaguje na Hillary Clintonovou i Robert P. Watson v odborné studii *The President's Wives: Reassessing the Office of First Lady* z roku 2000. Watson vychází ve své studii z analýz nejrůznějších médií, vystupování amerických prvních dam na veřejnosti, z dalších odborných knih a zároveň představuje vlastní výzkumy. Mezi zajímavé části jeho studie patří oddíl, kde připomíná patrnou změnu role první dámy při prezidentských volbách v roce 1996: „*Obě manželky – Hillary Clintonová a Elisabeth Doleová – byly známé a mocné veřejné osoby, majitelky právnických diplomů z prestižních univerzit.*“³⁵ Zároveň připomíná, že po vstupu Billa Clintona do funkce dostala první dáma na starosti reformu zdravotnictví. Tím se podle Watsonovy klasifikace³⁶ zařadila mezi první dámy, které jsou rovnocennými partnery prezidentů.

Okrajově se Hillary Clintonovou zabývá i studie Michaela X. Delli Carpiniho a Bruce A. Williama *Unchained reaction: The collapse of media gatekeeping and the Clinton-*

³¹ TEMPLIN, Charlotte. *Hillary Clinton as Threat to Gender Norms: Cartoon Images of the First Lady*. Journal of Communication Inquiry : Sage Publications, 1999, strana 6.

³² TEMPLIN, Charlotte. *Hillary Clinton as Threat to Gender Norms: Cartoon Images of the First Lady*. Journal of Communication Inquiry : Sage Publications, 1999, strana 7.

³³ TEMPLIN, Charlotte. *Hillary Clinton as Threat to Gender Norms: Cartoon Images of the First Lady*. Journal of Communication Inquiry : Sage Publications, 1999, strana 10.

³⁴ TEMPLIN, Charlotte. *Hillary Clinton as Threat to Gender Norms: Cartoon Images of the First Lady*. Journal of Communication Inquiry : Sage Publications, 1999, strana 10.

³⁵ WATSON, Robert P. *The President's Wives : Reassessing the Office of First Lady*. USA, Colorado : Lynne Rienner Publishers, 2000, strana 5.

³⁶ Watson udává 5 typů prvních dam podle jejich podílu na vykonávání funkce prezidenta: „plnohodnotná partnerka“ (politická aktivita, podíl na prezidentské kampani, poradce prezidenta), „částečná partnerka“ (částečná politická aktivita, asistence prezidentovi, není poradcem v hlavních záležitostech), „partnerka za scénou“ (politická aktivita a rady prezidentovi mimo veřejnost, tzv. „šedá eminence“), „partnerka v manželství“ (politicky neaktivní, staví se jen do pozice manželky) a „ne-partnerka“ (politicky neaktivní, nestaví se ani do role paní Bílého domu, na veřejnosti se ukazuje sporadicky). (WATSON, Robert P. *The President's Wives : Reassessing the Office of First Lady*. USA, Colorado : Lynne Rienner Publishers, 2000, strana 140–141.)

Lewinsky scandal z roku 2000. Autoři zde popisují mediální řetězovou reakci, kterou vyvolala milostná aféra Billa Clintona se stážistkou Bílého domu Monikou Lewinskou. Zároveň připomínají i prezidentovy předešlé aféry. Clintonová je ve studii zmíněna pouze třikrát, ale veškeré poznámky velmi dobře utvářejí její mediální obraz v době afér. Studie připomíná například aféru Clintona s Gennifer Flowersovou. Když v roce 1992 Clintonův poměr vyšel najevo, Clintonová po boku manžela okamžitě vystoupila s prohlášením v pořadu 60 Minutes. K aféře s Lewinskou Delli Carpini a William (2000) uvádějí, že Clintonová ji celou označila za „velkou pravcovou konspiraci“³⁷.

1.3.2 Velká Británie

V případě Velké Británie zastává obdobnou pozici, jakou je manželka prezidenta, manželka britského premiéra. Třemi posledními byly Norma Majorová³⁸, Cherie Blairová³⁹ a Sarah Brownová⁴⁰. Výrazná byla především Cherie Blairová.

Velmi zajímavý pohled na mediální obraz Cherie Blairové přináší studie Ruth E. Pageové „*Cherie: Lawyer, Wife, Mum*“: *Contradictory Patterns of Representation in Media of Cherie Booth/Blair* z roku 2003. Autorka analyzuje 130 článků z britského seriózního tisku. Svůj výzkum staví z velké části na tom, kdy média pro první dámu Británie používají označení Cherie Blairová a kdy její rodné jméno Cherie Boothová, a přichází se zajímavým závěrem: „Celkově vzato, vyobrazení ‚Cherie Blairové‘ se zdá být používané méně jako označení pro mocnou osobu a je ve shodě se stereotypy o ženách v domácnosti, které nemají moc. Ale to je postaveno vedle velmi odlišného obrazu právničky ‚Cherie Boothové‘ jakožto mocné osoby v očích veřejnosti.“⁴¹ Tato forma analýzy je bohužel v českých podmínkách využitelná pouze omezeně. V České republice nemají první dámy většinou ve zvyku využívat rodné a manžellovo příjmení zároveň.⁴² Sama Blairová vysvětluje využívání svého rodného příjmení tím, že ve své kariéře dosáhla určitých postů jako Cherie Boothová a nikoliv Blairová. Pro můj výzkum má hodnotu i informace týkající se vnímání samotného pojmu první dáma Cherie Blairovou. Zabývají se jím totiž opakovaně i čeští novináři v případě Livie Klausové. Ruth E. Pageová (2000) uvádí: „*Cherie Boothová/Blairová důsledně odmítá*

³⁷ DELLI CARPINI, Michael X., WILLIAM, Bruce A. *Unchained reaction: The collapse of media gatekeeping and the Clinton-Lewinsky scandal*. Sage publications: London, Thousand Oaks, CA and New Delhi, 2000. 25 s.

³⁸ manželka Johna Majora, v pozici manželky premiéra byla v letech 1990–1997

³⁹ manželka Tonyho Blaira, v pozici manželky premiéra byla v letech 1997–2007

⁴⁰ manželka Gordona Browna, v pozici manželky premiéra je od roku 2007

⁴¹ PAGE, Ruth E. „*Cherie: Lawyer, Wife, Mum*“: *Contradictory Patterns of Representation in Media Reports of Cherie Booth/Blair*. *Discourse and Society*: University of Central England, 2003, strana 11.

⁴² Tento výzkum by však byl uplatnitelný v případě Charlotte Garrigue Masarykové nebo Dagmar Veškrnové-Havlové.

přijmout titul ‚první dáma‘. Nicméně média pro její označení tento výraz využívají a při nejmenším určitá srovnání, přestože spíše na vyšší úrovni, přinášejí určitou shodu mezi jejími rolemi a rolemi amerických prvních dam.⁴³ Autorka v textu také stanovuje role, ve kterých je Blairová zobrazována v médiích. Uvádí ji jako celebritu, podporovatelku charity, módní ikonu, pracující matku a právníčku. Pageová (2000) přichází ještě s jedním velmi zajímavým zjištěním. Jak bylo již v práci několikrát uvedeno, první dámy se potýkají často s tím, že po vstupu do své funkce mají problém s výkonem svého dosavadního povolání. U Blairové je situace poněkud odlišná. Její rozdílné označování „Blairová“ a „Boothová“ vytváří zdánlivě dojem dvou osob, a první dáma Británie Blairová tak do jisté míry kryje pracující paní Boothovou. Pageová však dodává: „(...) ale tato idealizace je narušena dalším vyobrazením Cherie Boothové/Blairové jako pracující matky: jedna osoba, která kombinuje role dvou, v soukromé i veřejné sféře.“⁴⁴

1.3.3 Francie

Prvními dámami Francie byly v posledních volebních obdobích Bernadette Chiraková⁴⁵, Cécilia Sarkozyová⁴⁶ a Carla Bruni-Sarkozyová⁴⁷. Bernadette Chiraková byla velmi výraznou první dámou, Cécilia Sarkozyová na tomto postu naopak strávila pouze pět měsíců a v médiích se objevovala minimálně. Carla Bruni-Sarkozyová patří v současnosti k nejvýraznějším prvním dámám Evropy. Dá se předpokládat, že odborné analýzy o její osobě budou dostupné po ukončení mandátu Nicolase Sarkozyho.

Vztah mezi prvními dámami Francie a médií je velmi specifický. Francouzi mají o funkci prvních dam velmi jasnou představu. Bertrand Meyer-Stabley například ve své knize *Première Dame* z roku 2008 uvádí: „Dva ze tří Francouzů (62 %) dávají přednost manželce prezidenta republiky, která se ‚bude věnovat humanitární a charitativní činnosti‘, podle průzkumu Ifop v týdeníku *Elle* 5. srpna 2007. Jen 15 % Francouzů očekává, že ‚bude manželovi radit v oblasti politiky‘. Oproti tomu 35 % dotázaných se domnívá, že by měla hrát ‚klasickou roli první dámy při recepcích a oficiálních ceremoniích‘ a 31 % dává přednost

---

⁴³ PAGE, Ruth E. „Cherie: Lawyer, Wife, Mum“: *Contradictory Patterns of Representation in Media Reports of Cherie Booth/Blair*. Discourse and Society: University of Central England, 2003, strana 20.

⁴⁴ PAGE, Ruth E. „Cherie: Lawyer, Wife, Mum“: *Contradictory Patterns of Representation in Media Reports of Cherie Booth/Blair*. Discourse and Society: University of Central England, 2003, strana 20.

⁴⁵ manželka prezidenta Jacquese Chiraka, v pozici první dámy byla v letech 1995–2007

⁴⁶ bývalá manželka současného prezidenta Nicolase Sarkozyho, v pozici první dámy byla pouze 5 měsíců v roce 2007

⁴⁷ manželka současného prezidenta Nicolase Sarkozyho, v pozici první dámy je od roku 2008

tomu, aby „zůstala v pozadí“.“⁴⁸ Manželky prezidentů se velmi často objevují v médiích, ale zpravidla se jedná o vystupování velmi promyšlená na podporu manžela v době prezidentských kampaní. Hélène Risserová uvádí v knize *Faiseurs de rois* z roku 2007 i příklady z minulosti. V padesátých letech se objevily „fotografie paní Cotyové nesoucí svému manželovi prezidentovi polévku. (...) V sedmdesátých letech se nechal zvěčnit Georges Pompidou vedle své kojící ženy“.⁴⁹

Bernadette Chirakovou označuje Bertrand Meyer-Stabley (2008) jako nejvíce se prezentující manželku hlavy státu v roli hostitelky a paní Elysejského paláce. Raymond Kuhn ve své studii *The Public and the Private in Contemporary French Politics* z roku 2007 však také připomíná schopnost manipulace Chirakové s médii: „Bernadette Chiraková podpořila prezidentské ambice svého muže publikováním bestselleru na počátku prezidentské volební kampaně 2002 a mnohokrát se objevila v televizních talkshow“.⁵⁰ „⁵¹ Stejně jako Hillary Clintonová, ani Chiraková se nevyhnula karikování své osoby. Často se objevovala v populárním francouzském pořadu *Les Guignols*⁵², obdobě kdysi v České republice vysílaných Gumáků.

Přístup Cécilie Sarkozyové k médiím byl spíše negativní. Bertrand Meyer-Stabley (2008) k tomu připomíná: „(...) několik týdeníků neváhalo označit ji v průběhu léta 2007 jako „záhadnou Cécilii“.“⁵³ Přesto se Cécilia Sarkozyová objevila v médiích v souvislosti se třemi zajímavými událostmi. V první řadě se v době jejího působení v postu manželky prezidenta rozvířila polemika ohledně kodifikace titulu první dámy. Olivier Duhamel a Michel Field k tomu v knize *Le Starkozysme* z roku 2008 uvádějí: „Média se rozohnila: má být reprezentativní, humanitární nebo politická role první dámy kodifikována? Co by přineslo schválení tohoto ustanovení?“⁵⁴ Sarkozyové se také podařilo rozpoutat aféru. Zatímco v prvním kole prezidentských voleb v roce 2007 se k urnám dostavila po boku manžela, druhého kola se již neúčastnila. Novináři odhalili, že do volební místnosti nepřišla ani později. Podle výše zmíněné Watsonovy klasifikace by se tak Sarkozyová dala označit jako pátý typ manželky prezidenta – „ne-partnerka“. I proto se zdá být velmi zajímavá informace

⁴⁸ MEYER-STABLEY, Bertrand. *Première Dame : Les femmes de président*. Paris : Éditions Bartillat, 2008, strana 204.

⁴⁹ RISSER, Hélène. *Faiseurs de rois : Quand les médias font l'élection*. France : Éditions Privé, 2007, strana 155–156.

⁵⁰ Mezi nejprestižnější patří talkshow Michela Druckera, v současnosti vysílaná na programu France 2.

⁵¹ KUHN, Raymond. *The Public and the Private in Contemporary French Politics*. London : Sage Publications, 2007, strana 9.

⁵² <http://www.canalplus.fr/c-humour/pid1784-c-les-guignols.html>

⁵³ MEYER-STABLEY, Bertrand. *Première Dame : Les femmes de président*. Paris : Éditions Bartillat, 2008, strana 165.

⁵⁴ DUHAMEL, Olivier, FIELD, Michel. *Le Starkozysme*. France : Éditions de Seuil, 2008, strana 110.

Bertranda Meyera-Stableyho (2008): „*Anglické tabloidy se bavily porovnáváním Cécilie Sarkozyové a Cherie Blairové během jejich účasti na summitu G8. Výsledek: drtivé vítězství té první.*“⁵⁵

Carlou Bruni-Sarkozyovou se v této práci blíže zabývat nebudu. Přesto mohu konstatovat, že v současné chvíli je prezentována kladně zejména francouzským pravicovým tiskem. Levicové noviny o ní informují pouze okrajově, případně ji ignorují. Velký zájem má o ni bulvární tisk.⁵⁶ Přesto můžeme uvést z období, kdy je Carla Bruni-Sarkozyová na postu první dámy, jednu zajímavou informaci. Uvádí ji opět Bertrand Meyer-Stabley (2008): „*Podle Christiana Salmona⁵⁷ používá Sarkozy stejnou kontrolu médií, jakou vytvořila Informační kancelář Bílého domu za Reagana, Billa Clintona a George W. Bushe.*“⁵⁸ Stručně řečeno se jedná o to, že Elysejský palác po vzoru Bílého domu každý den oznámí zajímavou informaci týkající se prezidentského páru. Té se následně chopí novináři.

---

⁵⁵ MEYER-STABLEY, Bertrand. *Première Dame : Les femmes de président*. Paris : Éditions Bartillat, 2008, strana 202.

⁵⁶ MĚŠŤANOVÁ, Kateřina. *Les 4 semaines dans la vie de Carla Bruni-Sarkozy : l'analyse de l'image de la Première Dame de France dans la presse française*. Paris, 2009. 22 s. Semestrální práce. Université Paris 8 Vincennes Saint-Denis.

⁵⁷ spisovatel a výzkumný pracovník v Centru pro výzkum umění a jazyka v Národním centru vědeckého výzkumu v Paříži

⁵⁸ MEYER-STABLEY, Bertrand. *Première Dame : Les femmes de président*. Paris : Éditions Bartillat, 2008, strana 217.

2. Metoda výzkumu

2.1 Vymezení metody pro vypracování práce

Bakalářská práce Vývoj mediálního obrazu Livie Klausové na stránkách Mladé fronty DNES v letech 2003–2008 je zpracována pomocí kvalitativní obsahové analýzy. Výběr metody analýzy je závislý na úkolech, které si výzkumník stanoví. U této práce je cílem na základě analýzy článků ze zvoleného periodika stanovit, v jakých rolích a jakým způsobem byla prezentována manželka prezidenta Livia Klausová v určeném období.

2.2 Definice kvalitativní analýzy

Kořeny kvalitativního myšlení se nacházejí v hermeneutické analýze. Pro ni je podle Helmuta Scherera (2004) charakteristická vysoká míra otevřenosti a kladení důrazu na důkladný rozbor jednotlivých mediálních obsahů. Postup umožňuje analyzovat pouze malé množství textů z mnoha různých aspektů. Přemíra materiálu by vedla ke snížení kvality práce.

Jan Hendl (2008) k typickému případu kvalitativní analýzy uvádí: „(...) *kvalitativní výzkumník vybírá na začátku výzkumu téma a určí základní výzkumné otázky. Otázky může modifikovat nebo doplňovat v průběhu výzkumu, během sběru a analýzy dat.*“⁵⁹ Samotná analýza a sběr dat často probíhají současně. Hendl (2008) také připomíná, že výjimečnou situací není ani modifikace celého výzkumného plánu v průběhu práce.

Ke kvalitativnímu výzkumu se někteří odborníci ovšem staví skepticky. Jan Hendl (2008) přímo podotýká: „*Někteří metodologové chápou kvalitativní výzkum jako pouhý doplněk tradičních kvantitativních výzkumných strategií, jiní zase jako protipól nebo vyhraněnou výzkumnou pozici ve vztahu k jednotné, na přírodovědných základech postavené vědě.*“⁶⁰ On sám však připomíná, že kvalitativní výzkum prošel určitým vývojem a je dnes v oblasti sociálních věd srovnatelný s dalšími formami výzkumu.

2.3 Nevýhody a přednosti kvalitativní analýzy

Jelikož neexistuje pouze jediný obecně uznávaný způsob, jak definovat a přesně vymežit kvalitativní analýzu, někteří odborníci⁶¹ poukazují i na její nedostatky. Prvním z nich

---

⁵⁹ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum : Základní teorie, metody a aplikace*. Praha : Portál, 2008, strana 48.

⁶⁰ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum : Základní teorie, metody a aplikace*. Praha : Portál, 2008, strana 47.

⁶¹ například Juliet Corbinová, vědecká pracovnice katedry sociálních věd na University of California v San Franciscu a Barney Glaser, tvůrce zakotvené teorie

je fakt, že výsledky kvalitativní analýzy mohou být do značné míry souhrnem subjektivních dojmů. Charakter práce je také velmi pružný, a proto mnohdy těžko replikovatelný. Problémem může být i omezený počet materiálů, ovšem redukce je v případě hloubkových analýz nutná. Odborníci vytýkají kvalitativní analýze také jistou neprůhlednost.

Zde je ale nutné přihlídnout k tomu, že právě výše zmíněné výhrady mohou být vyváženy jinými vlastnostmi kvalitativní analýzy, v určitých případech mohou být dokonce předností. Například právě menší množství materiálů umožňuje získání hloubkového popisu zkoumaných jevů. Zastánkyní kvalitativní analýzy je například americká výzkumnice Evelyn Jacobová, kterou zmiňuje i Hendl (2008): „Podle Jacobové je nutné si uvědomit, že kvalitativní výzkum, otevřený novým problémům a teoriím, neznamena nerespektování příslušných výzkumných tradic.“⁶²

Jan Hendl (2008) také připomíná, že kvalitativní a kvantitativní výzkum nelze v žádném případě považovat za protichůdné metody. Stejně tak nelze hodnotit, která metoda je lepší. Metoda se volí případ od případu. U větších projektů dnes odborníci také přistupují k tzv. smíšenému výzkumu. Ten se vyznačuje použitím jak kvalitativních, tak kvantitativních postupů. Juliet Corbinová a Anselm Strauss (1999) uvádějí: „Kvalitativní údaje se mohou použít pro ilustraci nebo vyjasnění kvantitativně odvozených závěrů, nebo můžeme kvantifikovat výsledky demografického průzkumu.“⁶³ Podle Corbinové a Strausse (1999) si lze pomocí kvantitativních údajů také částečně ověřit výsledky kvalitativní analýzy. Právě kvalitativní výzkum je navíc často prvotním krokem k zahájení výzkumu kvantitativního. Ve své práci jsem některé zjištěné poznatky v kvalitativním výzkumu dále kvantifikovala (například počet textů s pozitivním, neutrálním a negativním vyzněním).

2.4 Kvalitativní výzkumník

Jan Hendl (2008) přirovnává kvalitativního výzkumníka k detektivovi. Náplní jeho práce je totiž vyhledávat a analyzovat informace, které povedou k osvětlení výzkumných otázek. V podstatě lze říci, že konstruuje obraz, který získává jasné obrysy v průběhu celé činnosti. Výzkumník přináší popis toho, co pozoroval a zaznamenal. Cílem jeho práce je snažit se proniknout do zkoumané problematiky a přinést ve zkoumané oblasti určité závěry.

Strauss a Corbinová (1999) také připomínají, že kvalitativní výzkumník musí být rovněž schopen abstraktního myšlení a musí si udržet analytický odstup. Měl by být všímavý

---

⁶² HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum : Základní teorie, metody a aplikace*. Praha : Portál, 2008, strana 51.

⁶³ STRAUSS, Anselm, CORBINOVÁ, Juliet. *Základy kvalitativního výzkumu : Postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Stanislav Ježek. Boskovice : Nakladatelství Albert, 1999, strana 11.

a disponovat určitými teoretickými znalostmi, které by mu umožnily správně interpretovat to, co vidí.

2.5 Využití literatury v této metodě

Využití literatury je v případě kvalitativní analýzy nutné. Využívá se zejména odborná literatura, kvalitativní výzkum však často pracuje i s literaturou neobornou. Podle Strausse a Corbinové (1999) je to dokonce žádoucí.

Odborná literatura z oboru se využívá u této metody zpravidla k závěrečným validacím, dále jako druhotný zdroj údajů. Právě odborná literatura může podněcovat u výzkumníka i nové otázky, které následně vedou k výše zmíněné modifikaci plánu analýzy.

Neoborná literatura se využívá například ve formě životopisů, deníků, rozhovorů, novinových článků apod. Takto získané informace mohou sloužit jako primární zdroje.

2.6 Cíle kvalitativní analýzy

Jana Veselá (2006) uvádí, že kvalitativní výzkum má za úkol odhalovat neznámé skutečnosti o zkoumaných jevech a odhalovat jejich obsah (zejména existenci těchto jevů a jejich strukturu, jejich vlastnosti a funkce, faktory, které jevy ovlivňují nebo s nimi jinak souvisejí apod.).

Cílem kvalitativního výzkumu je pak vytváření adekvátního popisu nebo logické konstrukce sledovaného jevu. Výzkumník posléze zjištěné poznatky shrnuje v závěru své práce.

2.7 Výzkumný vzorek bakalářské práce

Pro účely své kvalitativní analýzy jsem v databázi Anopress vyhledala články o první dámě Livii Klausové, které publikovala Mladá fronta DNES. Zvolila jsem období od 1. ledna 2003, kdy vrcholila prezidentská kampaň, do 15. února 2008, kdy byl Václav Klaus zvolen do funkce prezidenta podruhé.

Počet článků, které se dotýkaly Livie Klausové, byl velký. Proto bylo při jejich výběru zadáno několik kritérií. Zaměřila jsem se pouze na články, kde je Livia Klausová jmenována v titulku, případně podtitulku – křestním jménem, příjmením, svou funkcí manželky prezidenta / první dámy, případně je zahrnuta do titulku společně se svým mužem – Klausovi, prezidentský pár apod. Po vyhledání veškerého materiálu jsem nejprve vyřadila články, které

jsou příliš stručné. Zpravidla se jednalo o texty, které byly pouhým rozšířeným popiskem fotografie, vyňata byla i agenturní a redakční oznámení, která obvykle nepřekročila rozsah dvou rozvitých vět. V analýze nejsou využity ani články, které používají Livii Klausovou v titulku, ale v obsahu se jí dále nevěnují. Považuji je za nevypovídající.

Celkový počet vyhledaných článků podle těchto kritérií je 137, počty článků pro jednotlivá období jsou rozepsány v tabulce na konci podkapitoly. Materiál bylo ale nutné pro potřeby kvalitativní analýzy zredukovat.

Rozdělila jsem články do tří období. Do prvního jsem začlenila pouze rok 2003, protože se jedná o nejobsáhlejší část. V druhé části analyzuji články z let 2004–2006. V prvním i druhém období jsem k analýze vybrala vždy jen každý třetí článek, při výběru jsem postupovala chronologicky. Ve třetím období, kde se zabývám roky 2007 a 2008, je ovšem článků podstatně méně, proto jsem volila k analýze chronologicky každý druhý článek. Tím jsem i pro poslední zkoumané období získala vypovídající vzorek.

rok	Celkový počet článků v daném období (podle zadaných kritérií)	Konečný počet článků zvolených k analýze
2003	45	15
2004	32	11
2005	19	7
2006	18	6
2007	19	10
2008	4	2
celkem	137	51

Při kvalitativní analýze textů jsem se zaměřovala na témata v člancích akcentovaná, přívlastky a pojmenování, které byly s Livíí Klausovou spojovány atp.

3. Rok 2003 a nástup Livie Klausové do role první dámy

K obsahové kvalitativní analýze prvního období bylo použito celkem 15 článků, které jsem roztřídila do jednotlivých časových úseků, případně podle témat do jednotlivých kategorií.

3.1 Leden – začátek března 2003: Vrchol prezidentské volební kampaně

K prvnímu volebnímu období máme k dispozici dva články, z obou je na první pohled patrné, jaký obraz má v tuto chvíli vytvořený Livia Klausová. 11. ledna 2003 zveřejňuje Mladá fronta DNES článek Martiny Riebauerové *Boj o Hrad: Hlásí se čtyři první dámy*⁶⁴, který je určitou komparací manželek kandidátů na prezidenta⁶⁵. Autorka položila všem manželkám stejný počet otázek, ale Livia Klausová odpovídat odmítla. To autorka dokazuje uvedením odpovědi z kanceláře Klausové: „*Paní Livia Klausová odpovídat nechce. Podle jejího vyjádření by jistě ráda odpověděla, pokud by kandidovala sama.*“⁶⁶ Riebauerová proto operuje s aktuálními výpověďmi tří zpovídaných žen a v případě Livie Klausové nahrazuje chybějící informace jejími výpověďmi pro deník z předchozí doby. Jako příklad můžeme uvést postoj k nadacím: „*O Livii Klausové zase její manžel už dříve prozradil, že nadacím přiliš nefandí: Když někdo potřebuje peníze, Livia mu je prostě pošle.*“⁶⁷ Toto řešení není úplně vhodné a obraz Klausové je tu do jisté míry vykonstruován spekulací, což dokazuje například i to, že Riebauerová uvádí jako nepřímý důkaz ambicióznosti Klausové výše uvedenou zamítavou odpověď z Hradu.

Livia Klausová je v prvním článku charakterizována jako silná a nepřístupná žena. Negativně zde vyznívá postoj Livie Klausové k postům manželky premiéra a později předsedy sněmovny. Najdeme zde i určité srovnání s manželkou Václava Havla, Olgou Havlovou. Riebauerová uvádí, že Havlová i Klausová patří k ženám, které mají na své muže velký vliv. Za povšimnutí stojí i upozornění, že Klausová nedává najevo své emoce. I to lze

---

⁶⁴ RIEBAUEROVÁ, Martina. Boj o Hrad: hlásí se čtyři první dámy : S novým prezidentem zvolí poslanci a senátoři, aniž by to mohli ovlivnit, i první dámu. Jaká bude? *Mladá fronta DNES*. 11.1.2003, 14, 9, s. 4.

⁶⁵ Ivana Burešová, Věra Kříženecká, Drahomíra Píthartová, Livia Klausová

⁶⁶ RIEBAUEROVÁ, Martina. Boj o Hrad: hlásí se čtyři první dámy : S novým prezidentem zvolí poslanci a senátoři, aniž by to mohli ovlivnit, i první dámu. Jaká bude? *Mladá fronta DNES*. 11.1.2003, 14, 9, s. 4.

⁶⁷ RIEBAUEROVÁ, Martina. Boj o Hrad: hlásí se čtyři první dámy : S novým prezidentem zvolí poslanci a senátoři, aniž by to mohli ovlivnit, i první dámu. Jaká bude? *Mladá fronta DNES*. 11.1.2003, 14, 9, s. 4.

hodnotit jako její negativní zobrazení. Od manželek kandidátů na prezidentský post se v předvolebních kampaních očekává určitý vstřícný postoj a snaha o získání sympatií.⁶⁸

V negativním duchu se nese i článek Martina Jašminského a Radka Kedroně nazvaný *Opustí Klausová spořitelnu?*⁶⁹, který Mladá fronta DNES publikovala pouze týden po zvolení Václava Klause prezidentem. Novináři se zde zabývají působením Klausové v dozorčích radách České spořitelny a ZVVZ Milevsko. Připomínají sice, že zákon první dámě takovou profesi nezakazuje, nicméně otevírají polemiku o tom, zda je tento přístup správný.

I při čtení tohoto článku je patrné, že autoři opět neměli k dispozici aktuální výpověď první dámy a vycházejí z výpovědi staršího data. V druhé polovině textu se negativní obraz první dámy objevuje celkem čtyřikrát, z toho dvakrát neoprávněně. V prvním případě je Livia Klausová nařčena, že svým působením v dozorčích radách už v minulosti ohrožovala pozici svého muže. V druhém případě se setkáme opět s tvrzením, že nefandí nadacím. Tato informace ale vychází ze stejného, a tedy neaktuálního vyjádření, které už bylo využito v prvním zmíněném článku. V třetím případě autoři poukazují na její nevstřícný přístup k médiím: „*S novináři se ostatně baví velmi nerada, což je také jeden z jejích handicapů, s nimiž se bude muset coby nová ‚hradní paní‘ vyrovnat.*“⁷⁰ Tato informace je nepřesná. Livia Klausová s novináři i veřejností komunikuje, a to prostřednictvím svého sekretariátu. Ve světě je zcela běžné, že první dámy postupují tímto způsobem. Získat od nich osobní vyjádření nebo přímo rozhovor bývá mnohdy obtížnější než v České republice.⁷¹ Události většího významu navíc médiím sama oznamovala, jak ostatně dokazuje přímo článek Martina Jašminského a Radka Kedroně, kde je citován Klausův spolupracovník Petr Hájek: „*Její rozhodnutí už znám, ale domluvili jsme se na tom, že jej zveřejníme až v úterý.*“⁷² Na závěr je přidán výrok Klausové, že pokud se dostane na Hrad, bude muset roli první dámy hrát. Nic z výše zmíněných informací Livii Klausové na popularitě nepřidalo.

---

⁶⁸ Tradice rodinných předvolebních kampaní je známá spíše v zahraničí. U nás však manželky kandidátů sehrály velkou roli například v roce 2008, kdy o funkci prezidenta bojoval Václav Klaus s Janem Švejcarem.

⁶⁹ JAŠMINSKÝ, Martin, KEDROŇ, Radek. *Opustí Klausová spořitelnu?* : Nová první dáma stále zasedá v dozorčích radách velkých společností. *Mladá fronta DNES*. 4.3.2003, 14, 53, s. 4.

⁷⁰ JAŠMINSKÝ, Martin, KEDROŇ, Radek. *Opustí Klausová spořitelnu?* : Nová první dáma stále zasedá v dozorčích radách velkých společností. *Mladá fronta DNES*. 4.3.2003, 14, 53, s. 4.

⁷¹ Například sekretariát první dámy Francie Carly Bruni-Sarkozyové lze kontaktovat jen prostřednictvím pošty. Sekretariát Livie Klausové komunikuje i prostřednictvím e-mailů nebo telefonicky.

⁷² JAŠMINSKÝ, Martin, KEDROŇ, Radek. *Opustí Klausová spořitelnu?* : Nová první dáma stále zasedá v dozorčích radách velkých společností. *Mladá fronta DNES*. 4.3.2003, 14, 53, s. 4.

3.2 Březen – září 2003: Nová první dáma

V následujícím období se pohled médií na Livii Klausovou výrazně změnil. Pro přehlednost je tento časový úsek rozdělen do tří oddílů podle témat.

3.2.1 Obrat ve vnímání Livie Klausové médii

V březnu se Mladá fronta DNES vrací připomenutím k nevěře Václava Klause. Článek s velmi obecným názvem *Prezidentský pár*⁷³ vychází pouze jako krátké oznámení v rubrice *Události*: „První dáma České republiky Livia Klausová včera přiznala, že jí loni zveřejněné informace o manželově nevěře s mladou milenkou otřáslly.“⁷⁴ Další informace v článku už uvádí jen to, že pro Klausovou je záležitost uzavřena. Zejména taktností, se kterou se vyjadřovala o svém muži v průběhu této kauzy, si získala mnohé sympatie. Svým přístupem k celé záležitosti velmi připomínala první dámu Spojených států Hillary Clintonovou.⁷⁵ V knize rozhovorů Marcely Pecháčkové (2009) Livia Klausová nevěru svého muže nepopírá, ale zároveň dodává, že nepřipouští možnost rozvodu a informace v médiích o této kauze nesleduje.

Velkou změnu v pohledu na Livii Klausovou přináší článek *Také nová první dáma bude mít nadaci*⁷⁶ od Davida Macháčka a Johanny Grohové. Po sérii článků negativních nebo neutrálních přicházejí novináři s pozitivním hodnocením Klausové. V první řadě hodnotí kladně vznik nové Nadace manželů Václava a Livie Klausových. Vystává tu však logická otázka novinářů: „Proč změnila svůj názor na charitu, kterou zatím chtěla provozovat jen soukromě a bez publicity, prezidentská kancelář neuvedla.“⁷⁷ Zde je nutné vzít v úvahu, že Livia Klausová se pro Mladou frontu DNES k tématu nadace po svém vstupu do funkce první dámy nevyjadřovala. Novináři až doposud vycházejí z jejího neaktuálního vyjádření. Střídmost v informování už zde ale vyčítána není. V druhé řadě deník uvádí, že Klausová se s postem první dámy vypořádala velmi dobře. Z druhé poloviny textu lze už vyčíst i určitou stavbu nové image první dámy. Novináři zmiňují její spontánnost a lidovost.

⁷³ Prezidentský pár. *Mladá fronta DNES*. 12.3.2003, 14, 60, s. 2.

⁷⁴ Prezidentský pár. *Mladá fronta DNES*. 12.3.2003, 14, 60, s. 2.

⁷⁵ Milostná aféra amerického prezidenta Billa Clintona se stážístkou Bílého domu Monikou Lewinskou vrcholila v roce 1998.

⁷⁶ GROHOVÁ, Johanna, MACHÁČEK, David. Také nová první dáma bude mít nadaci : V nové roli si Livia Klausová zatím vede dobře, chová se spontánně a působí příjemně na své okolí. *Mladá fronta DNES*. 12.5.2003, 14, 109, s. 4.

⁷⁷ GROHOVÁ, Johanna, MACHÁČEK, David. Také nová první dáma bude mít nadaci : V nové roli si Livia Klausová zatím vede dobře, chová se spontánně a působí příjemně na své okolí. *Mladá fronta DNES*. 12.5.2003, roč. 14, č. 109, s. 4.

3.2.2 Program a povinnosti první dámy

V období od března do října 2003 se věnuje programu a povinnostem první dámy sedm článků⁷⁸. Její role je v této oblasti často druhořadá. Pokud se události účastní po boku prezidenta, je větší důraz kladen na něj. Druhořadá role manželky prezidenta je velmi dobře patrná například v článku *U chemické továrny byla první dáma dřív, prezident uvízl v zácpě*⁷⁹ od Tomáše Ptáčníka. Svůj prostor tu Livia Klausová získala v podstatě jen díky tomu, že na místě návštěvy v Moravskoslezském kraji byla první. V momentě, kdy na místo dorazil i prezident, zájem o její osobu poklesl.

Deník informuje také o samostatném programu Klausové, informace však nejsou obsáhlé. Příkladem může být článek *Prezidentova žena křtila cenný disk*⁸⁰.

Zajímavostí je také článek Andrey Šišperové *První dáma slavila slovenské svátky*⁸¹. Autorka zde připomíná slovenský původ české první dámy a patrný je zde i její patriotismus: „*Nechyběla ani manželka prezidenta republiky Livia Klausová, původem Slovenka, a to i přesto, že ji sužovalo silné nachlazení. ,Kdybych sem nechodila každý rok, asi bych ležela v posteli,‘ řekla MF DNES rodačka z Bratislavy.*“⁸² Text má zcela pozitivní charakter, což není běžné v zahraničí.⁸³

3.2.3 První dáma a romské plesy

V roce 2003 se jméno Livie Klausové začíná spojovat i s romskými plesy. Účastní se jich sama bez doprovodu prezidenta. V březnu informuje Vojtěch Blažek v článku *Romové na plese provedli Livii Klausovou*⁸⁴ o její účasti na plese v Lysé nad Labem: „*Vzápětí kapela prosí, jestli by se nemohla s paní prezidentovou vyfotografovat. ,Lepší by bylo, kdyby už začala hrát,‘ směje se Livia Klausová. Ale i na tanec brzy dojde (...)*“⁸⁵ První dáma si udržuje lidový přístup.

Velmi zajímavý je květnový článek týkající se romského festivalu na Starém Městě. Obsah se Livie Klausové týká pouze okrajově. Spíše jen zve na událost a stručně oznamuje,

⁷⁸ tj. téměř polovina všech analyzovaných článků za rok 2003

⁷⁹ PTÁČNÍK, Tomáš. U chemické továrny byla první dáma dřív, prezident uvízl v zácpě. *Mladá fronta DNES*. 30.4.2003, 14, 101, s. 3.

⁸⁰ Prezidentova žena křtila cenný disk. *Mladá fronta DNES*. 10.9.2003, 14, 212, s. 4.

⁸¹ ŠIŠPEROVÁ, Andrea. První dáma slavila slovenské svátky : Na Pražském Žofině si na šest set hostů pochutnávalo na haluškách s brynzou. *Mladá fronta DNES*. 3.9.2003, 14, 206, s. 2.

⁸² ŠIŠPEROVÁ, Andrea. První dáma slavila slovenské svátky : Na Pražském Žofině si na šest set hostů pochutnávalo na haluškách s brynzou. *Mladá fronta DNES*. 3.9.2003, 14, 206, s. 2.

⁸³ Například italský původ první dámy Francie Carly Bruni-Sarkozyové je vnímám často negativně, i přesto, že první dáma má francouzské občanství a ve Francii žije od svých pěti let.

⁸⁴ BLAŽEK, Vojtěch. Romové na plese provedli Livii Klausovou. *Mladá fronta DNES*. 10.3.2003, 14, 58, s. 2.

⁸⁵ BLAŽEK, Vojtěch. Romové na plese provedli Livii Klausovou. *Mladá fronta DNES*. 10.3.2003, 14, 58, s. 2.

že ji první dáma zahájí. Přesto její jméno dominuje v titulku: *Livia Klausová na festivalu Romů*⁸⁶. Livia Klausová se snaží přijímat veškerá pozvání na romské akce. Zde vyvstává otázka, zda jde skutečně o osobní zájem o romskou menšinu, jak Livia Klausová zdůrazňuje, či zda jde také tak trochu o součást vytvořené image.⁸⁷

3.3 Říjen – prosinec 2003: Konec prvního roku na Hradě

Analýza posledního období se týká čtyř článků a přináší zajímavé poznatky, protože teprve v tomto momentu si první dáma definitivně zorganizovala čas a své povinnosti a začíná se věnovat i dalším projektům. Mladá fronta DNES zároveň přichází s určitým shrnujícím pohledem na její první rok ve funkci.

Můžeme také konstatovat, že veškeré analyzované texty obsahují pouze neutrální nebo pozitivně laděné zprávy o Livii Klausové. Negativní pohledy se zde oproti počáteční fázi roku neobjevují.

V říjnu se prezidentský pár začíná zabydlovat v zámku Lány. Úprava interiérů patří k zálibám Livie Klausové⁸⁸ a Mladá fronta DNES o provedených změnách v prezidentském sídle informuje v článku *Manželé Klausovi zabydlují Lány*⁸⁹ Johanny Grohové. Patrná je tu vstřícnost první dámy vůči médiím, protože Grohová disponuje i přímou řečí. Livia Klausová stihla podle informací provést na zámku už přes sedm set změn a vytvořila také soupis mobiliáře.

Od listopadu vystupuje Livia Klausová do popředí. Článek Johanny Grohové *Klaus poprvé ve stínu manželky. Livia slavila*⁹⁰ přináší informace z oslav šedesátin první dámy. Livia Klausová při té příležitosti představila první úpravy v Lánech a také prezentovala Nadační fond manželů Livie a Václava Klausových, o němž se začalo hovořit již v květnu. A právě zde se objevuje zajímavá informace. Zatímco počátkem roku je Livii Klausové vytýkán negativní přístup k nadacím, nyní s ním již první dáma konfrontována není. Naopak je zde tento přístup připsán Václavu Klausovi. Grohová přímo uvádí: „*Prezident Klaus, který je známý svým rezervovaným přístupem k fungování nadací, se ani včera nevyhnul otázce, zda*

⁸⁶ Livia Klausová na festivalu Romů. *Mladá fronta DNES*. 26.5.2003, 14, 121, s. 4.

⁸⁷ Otázka menšin a rasismu je velmi citlivá, je proto nepravděpodobné, že by vysoce postavená osoba odmítala účast na obdobných akcích.

⁸⁸ <http://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/soucasny-prezident-cr-vaclav-klaus/manzelka-prezidenta-ceske-republiky.shtml>

⁸⁹ GROHOVÁ, Johanna. Manželé Klausovi zabydlují Lány : Prezidentská sídla začínají získávat značku "made in Klaus": upravuje se Hrad, vila i zámek. *Mladá fronta DNES*. 13.10.2003, 14, 240, s. 3.

⁹⁰ GROHOVÁ, Johanna. Klaus poprvé ve stínu manželky. Livia slavila : První dáma včera oslavila šedesátiny. Představila nadační fond, dárek od manžela však neprozradila. *Mladá fronta DNES*. 11.11.2003, 14, 264, s. 2.

tedy založením fondu změnil názor.“⁹¹ Čtenář tak logicky nabývá dojmu, že jediným blokačním článkem vytvoření nadace byl vlastně sám prezident. V závěru článku je velmi dobře patrný stálý odstup Livie Klausové od médií v soukromé sféře. Odmítla například prozradit, jaký dárek k narozeninám dostala od svého manžela.

I prosincové titulky patří první dámě. Na počátku adventu informuje Petr Holeček v článku *První dáma rozsvítila kluziště*⁹² o jejím slavnostním předvánočním přípitku s veřejností.

Hned 8. prosince zpracovává Mladá fronta DNES téma *Tři čtvrtě roku na Hradě. Jak obstála první dáma?* a v článku *Livii se daří, ale Václav žárlit nemusí*⁹³ Roberta Čásenského a Johanny Grohové přináší zajímavé statistiky. Výzkum⁹⁴ Mladé fronty DNES je ale nutné brát s určitou rezervou, protože bylo využito pouze 300 respondentů, což je v tomto případě velmi malý vzorek. Prezidentský pár Klaus-Klausová vychází z tohoto výzkumu oblíbenosti lépe než předchozí prezidentský pár Havel-Havlová.⁹⁵ Ještě výraznější je však popularita Livie Klausové oproti první dámě Dagmar Havlové.⁹⁶ Z výsledků ale také vyplývá, že v očích občanů si lépe než první dáma vede prezident.⁹⁷ Podle všeho si tedy Václav Klaus nemohl přát lepší manželku. Výzkum přináší také anketu mezi pěti odborníky, kteří působení Livie Klausové hodnotí velmi kladně. I to je ovšem třeba brát s určitou rezervou, jelikož vzorek pouhých pěti lidí není dostatečně vypovídající.

3.4 Livia Klausová a její proměna na stránkách Mladé fronty DNES během roku 2003

Na základě analýz článků o Livii Klausové z roku 2003 na stránkách Mladé fronty DNES můžeme pozorovat určitý názorový vývoj první dámy hned v několika oblastech. Zde je však třeba brát v úvahu, že nemusí jít vždy o úplnou změnu názoru samotné Livie Klausové, ale může se jednat zejména o změnu pohledu novinářů na ni.

---

⁹¹ GROHOVÁ, Johanna. Klaus poprvé ve stínu manželky. Livia slavila : První dáma včera oslavila šedesátiny. Představila nadační fond, dárek od manžela však neprozradila. *Mladá fronta DNES*. 11.11.2003, 14, 264, s. 2.

⁹² HOLEČEK, Petr. První dáma rozsvítila kluziště : Advent - Mohutný smrk zazáří barvami. *Mladá fronta DNES*. 1.12.2003, 14, 280, s. 1.

⁹³ ČÁSENSKÝ, Robert, GROHOVÁ, Johanna. Livii se daří, ale Václav žárlit nemusí : S první dámou je spokojeno 75 procent Čechů, v přímém srovnání však vítězí prezident. *Mladá fronta DNES*. 8.12.2003, 14, 286, s. 3.

⁹⁴ výzkum zpracovala pro MF DNES agentura SC&C

⁹⁵ Klausovi – 39 %, Havlovi – 31 %

⁹⁶ Klausová – 60 %, Havlová – 13 %

⁹⁷ Klausová – 18, 4 %, Klaus – 22 %

3.4.1 Nadační fond

Přístup první dámy Livie Klausové k nadačním fondům je zejména v počáteční fázi zobrazen jako negativní. Dokazuje to první analyzovaný článek *Boj o Hrad: hlásí se čtyři první dámy*⁹⁸ Martiny Riebauerové, stejně tak i druhý článek Martina Jašminského a Radka Kedroně *Opustí Klausová spořitelnu?*⁹⁹ Autoři zde přímo uvádějí: „*Třeba nadacím, které se zabývají charitou, nikdy příliš nefandila.*“¹⁰⁰

Obrat přichází v květnu 2003. Livia Klausová oznamuje svůj záměr založit nadační fond a novináři Mladé fronty DNES Grohová a Macháček (12. 5. 2003) jen stručně podotýkají, že změna názoru na tuto činnost zůstala bez vysvětlení. Od tohoto momentu novináři negativní přístup Klausové nepřipomínají. Johanna Grohová ještě v říjnu v článku *Manželé Klausovi zabydlují Lány*¹⁰¹ a v listopadu 2003 v článku *Klaus poprvé ve stínu manželky. Livia slavila*¹⁰² oznamuje založení Nadačního fondu manželů Václava a Livie Klausových a detailněji informuje o jeho plánované činnosti.

3.4.2 Vyjadřování emocí a spontánnost

Livia Klausová je novináři vnímána jako nepřístupná a emoce nevyjadřující žena zejména v první třetině roku 2003. Již zmiňovaný článek Martiny Riebauerové (11. 1. 2003) se k nim vyjadřuje přímo: „*Její emoce jsou záhadou: obyčejně není v jejich vleku, ale při ‚Sarajevu‘ před pěti lety zatáhla do boje za svého muže i emotivní dopis od syna.*“¹⁰³ Také k tématu nevěry se vyjadřovala velmi kuse a nedávala na sobě znát své pocity: „*Vysvětlit, čím ji manžel přesvědčil o tom, že mu dokáže znovu důvěřovat, odmítla.*“¹⁰⁴

Již v květnu přitom Mladá fronta DNES Livii Klausovou označuje jako první dámu, která se na veřejnosti stále usmívá a projevuje i jistou dávku spontánnosti. Úsměvným důkazem je i zážitek novinářky Johanny Grohové, který zužitkovala přímo ve svém článku. Při prohlídce úprav Pražského hradu první dáma prohlásila: „*Novináři si myslí, bůhvíjak to tu není přepychové, ale pojd'te se například podívat na záchody. To si nedovedete představit,*

⁹⁸ RIEBAUEROVÁ, Martina. Boj o Hrad: hlásí se čtyři první dámy : S novým prezidentem zvolí poslanci a senátoři, aniž by to mohli ovlivnit, i první dámu. Jaká bude? *Mladá fronta DNES*. 11.1.2003, 14, 9, s. 4.

⁹⁹ JAŠMINSKÝ, Martin, KEDROŇ, Radek. Opustí Klausová spořitelnu? : Nová první dáma stále zasedá v dozorčích radách velkých společností. *Mladá fronta DNES*. 4.3.2003, 14, 53, s. 4.

¹⁰⁰ JAŠMINSKÝ, Martin, KEDROŇ, Radek. Opustí Klausová spořitelnu? : Nová první dáma stále zasedá v dozorčích radách velkých společností. *Mladá fronta DNES*. 4.3.2003, 14, 53, s. 4.

¹⁰¹ GROHOVÁ, Johanna. Manželé Klausovi zabydlují Lány : Prezidentská sídla začínají získávat značku "made in Klaus": upravuje se Hrad, vila i zámek. *Mladá fronta DNES*. 13.10.2003, 14, 240, s. 3.

¹⁰² GROHOVÁ, Johanna. Klaus poprvé ve stínu manželky. Livia slavila : První dáma včera oslavila šedesátiny. Představila nadační fond, dárek od manžela však neprozradila. *Mladá fronta DNES*. 11.11.2003, 14, 264, s. 2.

¹⁰³ RIEBAUEROVÁ, Martina. Boj o Hrad: hlásí se čtyři první dámy : S novým prezidentem zvolí poslanci a senátoři, aniž by to mohli ovlivnit, i první dámu. Jaká bude? *Mladá fronta DNES*. 11.1.2003, 14, 9, s. 4.

¹⁰⁴ Prezidentský pár. *Mladá fronta DNES*. 12.3.2003, roč. 14, č. 60, s. 2.

v jakém jsou stavu.“¹⁰⁵ Spontánní rozhodnutí první dámy však okamžitě korigovala její asistentka a novináři záchody nakonec neviděli.

3.4.3 Dozorčí rady

Tématem dozorčích rad se zabývá pouze jeden z analyzovaných článků: *Opustí Klausová spořitelnu?*¹⁰⁶ Jedná se spíše o spekulativní text, protože autoři v danou chvíli netuší, zda Livia Klausová odejde ze svých postů v dozorčích radách bývalých státních firem či nikoliv. Článek však jasně připomíná, že v minulosti Livia Klausová odstoupit z dozorčích rad rozhodně nechtěla, což zpečetila svým výrokem: „*Co mám dělat? Sedět doma a vyšívát dečky?*“¹⁰⁷ Zde Klausová velmi připomíná Hillary Clintonovou a její obdobný výrok o pečení koláčů a čajových dýhancích.

Na zachycení změny názoru Klausové, případně změny pohledu Mladé fronty DNES na první dámu, informace z jediného článku nepostačují. Odpověď lze však nalézt v dostupné literatuře. Pavel Kosatík (2009) ve své knize uvádí, že Livia Klausová z vlastního rozhodnutí nakonec ze všech dozorčích rad odstoupila.

3.4.4 Přístup k novinářům

I přístup Livie Klausové k novinářům se v průběhu roku 2003 vyvíjí. Na jasně odmítavý postoj poukazují první dva analyzované články. V článku Martiny Riebauerové *Boj o Hrad: hlásí se čtyři první dámy*¹⁰⁸ odpovídají krátce před prezidentskými volbami manželky kandidátů na pět otázek. Livia Klausová je jedinou potenciální první dámou, která se odmítá vyjádřit. I druhému článku *Opustí Klausová spořitelnu?*¹⁰⁹ Radka Kedroně a Martina Jašminského by prospělo více aktuálních vyjádření Klausové. Autoři tu operují pouze s dvěma přímými řečmi. Jedna odkazuje na její negativní názor na nadace. Jak je však uvedeno v článku, jedná se o citaci z jednoho z minulých rozhovorů. Druhou přímou řečí je již její zmíněný expresivní výrok o vyšívání deček, který se vztahuje k jejímu postu v dozorčích radách. Autoři pak přímo uvádějí, že Klausová se s novináři baví nerada.

¹⁰⁵ GROHOVÁ, Johanna, MACHÁČEK, David. Také nová první dáma bude mít nadaci : V nové roli si Livia Klausová zatím vede dobře, chová se spontánně a působí příjemně na své okolí. *Mladá fronta DNES*. 12.5.2003, 14, 109, s. 4.

¹⁰⁶ JAŠMINSKÝ, Martin, KEDROŇ, Radek. Opustí Klausová spořitelnu? : Nová první dáma stále zasedá v dozorčích radách velkých společností. *Mladá fronta DNES*. 4.3.2003, 14, 53, s. 4.

¹⁰⁷ JAŠMINSKÝ, Martin, KEDROŇ, Radek. Opustí Klausová spořitelnu? : Nová první dáma stále zasedá v dozorčích radách velkých společností. *Mladá fronta DNES*. 4.3.2003, 14, 53, s. 4.

¹⁰⁸ RIEBAUEROVÁ, Martina. Boj o Hrad: hlásí se čtyři první dámy : S novým prezidentem zvolí poslanci a senátoři, aniž by to mohli ovlivnit, i první dámu. Jaká bude? *Mladá fronta DNES*. 11.1.2003, 14, 9, s. 4.

¹⁰⁹ JAŠMINSKÝ, Martin, KEDROŇ, Radek. Opustí Klausová spořitelnu? : Nová první dáma stále zasedá v dozorčích radách velkých společností. *Mladá fronta DNES*. 4.3.2003, 14, 53, s. 4.

Velký obrat přináší vstup Klausové do role první dámy. Mladá fronta DNES v květnu připomíná situaci v letadle při první zahraniční cestě Klausových po zvolení Václava Klause prezidentem: „(...) ještě před odletem přišla do zadní části letadla, kde obvykle cestují novináři. S každým si potřásla rukou, zeptala se na jméno, dala najevo, že se ho snaží zapamatovat, a popřála hezký den. Totéž se pak opakovalo, když prezidentský speciál přistál večer opět v Praze.“¹¹⁰ V článcích Mladé fronty DNES postupně přibývá aktuální přímá řeč Livie Klausové, což zvyšuje jejich atraktivnost a kvalitu.

3.4.5 Přijetí role první dámy

Livia Klausová se před zvolením Václava Klause do funkce prezidenta České republiky vyjadřuje o roli první dámy značně negativně a novináři to připomínají zcela jasně: „Už dříve přitom připustila, že pokud se bude muset skutečně stěhovat na Hrad, nezbude jí než ‚roli první dámy hrát‘.“¹¹¹

K těmto výrokům se vrací Mladá fronta DNES opět v květnu, kde je doslovně připomíná. Novináři Macháček a Grohová (12. 5. 2003) však také poukazují na obrat. Livia Klausová se podle nich s rolí první dámy vypořádává dobře. Novináři se také domnívají, že roli první dámy stále více naplňuje.

3.5 Nejčastěji užívaná označení pro Livii Klausovou v jednotlivých obdobích

Pro sestavení mediálního obrazu Livie Klausové v jednotlivých obdobích stanovíme také nejčastější charakteristiky první dámy, které novináři používali ve svých textech.

3.5.1 Leden 2003 – začátek března 2003

V tomto období je Livia Klausová charakterizována v jednotlivých článcích slovy: *vzdělaná, zdatná v oboru ekonomiky, přímá, lidová, rázná, tvrdá, ambiciózní, emancipovaná, silná, nepřístupná.*

Zatímco čtyři první výrazy můžeme hodnotit jako neutrální či kladné, dalších šest výrazů působí v případě první dámy spíše negativním dojmem.

---

¹¹⁰ GROHOVÁ, Johanna, MACHÁČEK, David. Také nová první dáma bude mít nadaci : V nové roli si Livia Klausová zatím vede dobře, chová se spontánně a působí příjemně na své okolí. *Mladá fronta DNES*. 12.5.2003, 14, 109, s. 4.

¹¹¹ JAŠMINSKÝ, Martin, KEDROŇ, Radek. Opustí Klausová spořitelnu? : Nová první dáma stále zasedá v dozorčích radách velkých společností. *Mladá fronta DNES*. 4.3.2003, 14, 53, s. 4.

3.5.2 Březen 2003 – září 2003

V období března – září 2003 byla první dáma charakterizována na stránkách Mladé fronty DNES těmito slovy: *usměvavá, spontánní, příjemná, lidová*.

Zde již jasně převažuje pozitivní hodnocení Livie Klausové.

3.5.3 Říjen 2003 – prosinec 2003

V posledním zkoumaném období se objevily následující charakteristiky: *šedesátiletá, normální, nenápadná, limitovaná, skromná, neokázalá, kultivovaná, upřímná, srdečná, chytrá, noblesní*.

První dvě charakteristiky jsou spíše neutrální, sedm posledních naznačuje pozitivní přístup k první dámě i určitý respekt. Výraz *limitovaná* pak dokonce poukazuje na skrytý potenciál, který Livia Klausová ani nemá možnost využít.

3.6 Novinářské zdroje v případě informování o první dámě

V první polovině roku 2003¹¹² čerpají novináři informace o první dámě Livii Klausové z ČTK, jiných médií nebo starších rozhovorů. Pouze ve čtyřech případech předkládají informace získané po osobním setkání s Klausovou.

V druhé polovině roku 2003¹¹³ je patrná vstřícnost první dámy vůči médiím i z používaných zdrojů novinářů. V pěti případech předkládají články, které jsou napsány po osobním setkání s Livíí Klausovou. Pouze poslední článek přináší statistiku na základě předešlých informací o Klausové.

---

¹¹² do tohoto období spadá 9 z celkových 15 analyzovaných článků

¹¹³ do tohoto období spadá 6 z celkových 15 analyzovaných článků

4. Působení Livie Klausové v roli první dámy v letech 2004–2006

K obsahové kvalitativní analýze v tomto období bylo použito celkem 24 článků. Pro rok 2004 jich bylo zvoleno 11, za rok 2005 celkem 7 a roku 2006 odpovídá 6 článků. Materiál jsem roztřídila podle časových období a následně tematicky do jednotlivých kategorií.

4.1 2004: Zkušená první dáma

První rok manželky prezidenta na Hradě byl velmi náročný. Zejména kvůli nutnosti uchopení nových povinností a vypořádání se s komunikací s médii a veřejností. Média Klausovou v mnohých oblastech kritizovala. Rok 2004 ale ukázal, že svůj prvotní, spíše negativní obraz si s sebou dále nenese. Mladá fronta DNES začala Klausovou představovat v typických rolích manželky prezidenta. Plně se začala věnovat svému nadačnímu fondu a deník informoval především o jejím programu první dámy. Zatímco v prvním roce Klausové na Hradě se novináři netají určitými pochybnostmi vůči jejímu působení v roli manželky prezidenta, druhý rok ji čtenářům vyobrazují jako ženu, která se v ní pohybuje dobře a zkušeně. Články Mladé fronty DNES lze v tomto období seřadit do tří tematických kategorií.

4.1.1 Pozice první dámy České republiky

Přestože Livia Klausová tvrdí, že pozici prezidentky by nikdy vykonávat nechtěla, hned tři články z první poloviny roku 2004 jasně naznačují, že je rovnocennou partnerkou prezidenta. Jistý náznak najdeme v článku Lenky Petrášové *Klausovi a Špidlovi jedli jelena*¹¹⁴. Autorka v druhé části článku přímo uvádí: „*Co jsme obědvali? Tak na to by spíš měly odpovědět naše dámy,‘ zrozpačitěl prezident při otázce na jídlo. (...),Vývar byl zeleninový a jelen byl na víně,‘ opravovala a napovídala Livia Klausová.*“¹¹⁵ Tento případ je samozřejmě spíše lehce úsměvný, ale ukazuje to, co potvrzuje i sama Livia Klausová v rozhovorech Marcely Pecháčkové (2009). Václav Klaus se na ni často obrací kvůli radě. Tento konkrétní případ také naznačuje postavení Livie Klausové v domácnosti. Přestože má stejné vzdělání jako její muž, doma zastávala vždy především typické ženské práce, ke kterým patří i kuchyně. Toto vymezení role Livie Klausové potvrdil Mladé frontě DNES i její starší syn Václav: „*Samozřejmě má své politické názory, ale většinou v rodině plnila tu roli, kdy se*

¹¹⁴ PETRÁŠOVÁ, Lenka. Klausovi a Špidlovi jedli jelena. *Mladá fronta DNES*. 3.1.2004, 15, 2, s. 1–2.

¹¹⁵ PETRÁŠOVÁ, Lenka. Klausovi a Špidlovi jedli jelena. *Mladá fronta DNES*. 3.1.2004, 15, 2, s. 1–2.

*má vyměnit žárovka, kam se pojedje, za co se utratí peníze.*¹¹⁶ Václav Klaus mladší pak připomíná, že jeho otec byl ten, kdo vysvětloval vztah naší země k Vietnamu a obdobné záležitosti.

Zlomový moment přichází v červnu 2004. Johanna Grohová poukazuje na stránkách Mladé fronty DNES v článku *Klausová získá smlouvu na funkci „První dáma*¹¹⁷ na problémy pozice manželky prezidenta. Grohová připomíná, že titul první dámy v České republice oficiálně neexistuje, první dáma nemá žádný plat a zároveň nemá fondy, ze kterých by si hradila cestovní výlohy. V podstatě můžeme konstatovat, že do této chvíle se nepředpokládalo, že by první dáma mohla prezidenta kdekoliv zastupovat. Spouštěcím momentem debaty okolo titulu manželky prezidenta byla následující událost: *„Popudem k tomu byla žádost Hradu, aby vláda zaplatila cestu Klausové a jejího doprovodu na Filipíny, kde se bude v pondělí konat inaugurace prezidentky Glorie Arroyové.*¹¹⁸ Přestože samotný analyzovaný článek nedokládá, jak celá záležitost dopadla, odpověď lze dohledat v dalších článcích Mladé fronty. Vláda nejprve půlmilionový rozpočet na cestu Klausové neschválila, sumu však následně uhradilo ministerstvo zahraničí. Klausová tak prezidenta na Filipínách nakonec skutečně zastupovala. Novinářka Johanna Grohová o tom informovala hned 26. 6. 2004¹¹⁹.

Zajímavý pohled přináší Mladá fronta DNES na Livii Klausovou i v souvislosti s politikou. Livia Klausová se k politickému dění nevyjadřuje, což dokazuje i článek *Proti muži neřeknu nic*¹²⁰ z 27. 2. 2004. Autor zde navíc vůbec nemá aktuální přímou řeč. Vyjádření Livie Klausové v článku jsou rok stará. K názoru na Špidlovu vládu už tehdy Mladé frontě DNES odpověděla: *„Zeptejte se manžela. Já jsem jeho žena a podporuju ho.*¹²¹ Je velmi nepravděpodobné, že by právě vzdělaná Livia Klausová neměla na takovou věc vlastní názor. Přesto se v této oblasti plně odkazuje na prezidenta.

4.1.2 Image první dámy České republiky

První dáma České republiky je osobou, která se veřejně prezentuje, je proto logické, že

---

¹¹⁶ BUCHERT, Viliam. Dáma, i když nechce být "první". *Mladá fronta DNES*. 6.2.2008, 19, 31, s. 6.

¹¹⁷ GROHOVÁ, Johanna. Klausová získá smlouvu na funkci "První dáma". *Mladá fronta DNES*. 25.6.2004, 15, 148, s. 1.

¹¹⁸ GROHOVÁ, Johanna. Klausová získá smlouvu na funkci "První dáma". *Mladá fronta DNES*. 25.6.2004, 15, 148, s. 1.

¹¹⁹ GROHOVÁ, Johanna. Klausová jede na Filipíny místo Klause. *Mladá fronta DNES*. 26.6.2004, 15, 149, s. 4.

¹²⁰ Proti muži neřeknu nic : Klausová v rozhovorech: Na svého manžela jsem pyšná. *Mladá fronta DNES*. 27.2.2004, 15, 49, s. 9.

¹²¹ Proti muži neřeknu nic : Klausová v rozhovorech: Na svého manžela jsem pyšná. *Mladá fronta DNES*. 27.2.2004, 15, 49, s. 9.

média zaměřují pozornost i na její šatník. V případě seriózních médií je však zájem o tuto sféru poměrně nízký. Přesto najdeme mezi analyzovanými články dva, které na šatník Livie Klausové poukazují, vždy však kladně nebo neutrálně. Například autor článku *První dáma se bavila u postižených*¹²² uvádí: „První dáma má na sobě běžové boty a slušivý kostým s kabátkem.“¹²³ Celý text, který by měl být zpravodajský, ale vyznívá lehce neobjektivně. Autor používá řadu příliš lichotivých vyjádření, kterých by se zpravodajství mělo vyvarovat.

Článek *První dáma si vybrala luxusní kalhotový kostým*¹²⁴ z 20. 3. 2004 připomíná návštěvu Livie Klausové na módní přehlídce značky Taiza. První dáma si zde zakoupila poměrně nákladný bílý kalhotový kostým¹²⁵. Zajímavá je ovšem zejména první věta celého textu: „Nákladná elegance k první dámě patří.“¹²⁶ Z toho by čtenář mohl logicky vyvodit, že první dáma má pravděpodobně kostymérku, případně aspoň fond, ze kterého čerpá při nákupu oděvů za účelem reprezentace. Tak tomu ale není. Livia Klausová uvádí v knize Marcely Pecháčkové (2009) na otázku, zda jí nabízely po vstupu do funkce své služby kostymérky, následující: „Ano, ale mělo to háček. Představovaly si, že první dáma má neomezený rozpočet. A ona nemá – jak jsem vám říkala.“¹²⁷ Klausová, která nemá z titulu první dámy žádný vlastní příjem, si tedy podle vlastních slov musí nechat oblečení kupovat manželem.

4.1.3 Program první dámy v České republice

Programem první dámy v Čechách se zabývá pět článků, což je téměř polovina z analyzovaných textů v tomto období. Další články připomínají program Klausové okrajově.

Cesty a projekty Livie Klausové můžeme rozčlenit do tří kategorií. Patří sem program prezidenta Klause, kde první dáma působí jen jako doprovod. Druhou skupinou je samostatný jednorázový program první dámy a třetí skupinou jsou akce, kterých se Livia Klausová zúčastňuje opakovaně.

Do první skupiny můžeme zařadit článek *Prezidentský pár trávil víkend v regionu*¹²⁸, který se týká návštěvy Klausových v Lysé nad Labem. Livii Klausové článek věnuje prostor pouze v souvislosti s romským plesem, kterého se zúčastnila. Ten však spadá do jejího samostatného programu. V části, která se týká celého prezidentského páru, je Klausová ve

¹²² První dáma se bavila u postižených. *Mladá fronta DNES*. 17.2.2004, 15, 40, s. 4.

¹²³ První dáma se bavila u postižených. *Mladá fronta DNES*. 17.2.2004, 15, 40, s. 4.

¹²⁴ První dáma si vybrala luxusní kalhotový kostým. *Mladá fronta DNES*. 20.3.2004, 15, 68, s. 14.

¹²⁵ 24 700 Kč

¹²⁶ První dáma si vybrala luxusní kalhotový kostým. *Mladá fronta DNES*. 20.3.2004, 15, 68, s. 14.

¹²⁷ KLAUSOVÁ, Livia, PECHÁČKOVÁ, Marcela. *Smutkem neobtěžuju : Rozhovor Marcely Pecháčkové*: Nakladatelství Lidové noviny, 2009, strana 159.

¹²⁸ Prezidentský pár trávil víkend v regionu : Václav Klaus s manželkou uctili památku T. G. M., Livia Klausová opět navštívila romský ples v Lysé. *Mladá fronta DNES*. 8.3.2004, 15, 57, s. 1.

většině případů zmiňována až po prezidentovi, případně ji zahrnuje právě označení „prezidentský pár“. Zajímavý je článek *Malou Dominiku pochovala první dáma a pan prezident ji pohladil*¹²⁹ Michaely Šimové. Autorka zachycuje zajímavý okamžik z návštěvy Klausových v Třebíči, kde splnili přání mladého páru, aby si jejich dítě pochoval aspoň jeden člen prezidentské rodiny. Livia Klausová jim bez problémů vyhověla. Do stejné skupiny patří i článek *Klausovi chtějí podporovat vybrané děti*¹³⁰. Ten stručně oznamuje projekt Startovné do života jejich společné nadace.

Jednorázovým programům první dámy se věnují dva z analyzovaných článků. Jedním je únorový článek *První dáma se bavila u postižených*¹³¹. Jak už bylo uvedeno, tento text je až přehnaně lichotivý. Úvod působí reportážně: „*Před stacionářem pro handicapované v Kohoutovicích postává muž v černém obleku. Do ucha mu vede nenápadný průhledný kabel. Je to bodyguard.*“¹³² Následuje pochvala příchodu Klausové i jejího oděvu, dále je text spíše zpravodajský. Celkově působí nesourodě. Článek *Livia Klausová přijede za malými houslisty*¹³³ pouze informuje o příslibené účasti na dětském koncertě v Přibyslavi.

Mezi opakované události můžeme už v tomto roce zařadit návštěvu romského plesu v Lysé nad Labem. O již druhé účasti Klausové na této akci v roli první dámy informuje článek *Na romský ples přijede Livia Klausová*¹³⁴. První dáma svou pravidelnou účastí dala této akci v podstatě svou tvář. To dokazuje i to, že článek koncipovaný jako pozvánka na tuto událost se její účasti věnuje v celé první polovině, dokonce jejím oznámením začíná: „*Manželka prezidenta Václava Klause bude hostem na dnešním romském plese v Lysé nad Labem na Nymbursku.*“¹³⁵

4.2 2005: Naplnění tradičního obrazu první dámy

Zatímco především v prvním roce na Hradě vytváří Livia Klausová dojem určitého nového modelu první dámy, právě v roce 2005 nastává změna. Livia Klausová se věnuje svému programu manželky prezidenta, nadaci a mluví před novináři i o své rodině. Naplňuje určitý tradiční obraz první dámy ve světě. Jelikož ale statut první dámy nepatří k oficiálním titulům, neexistují psaná pravidla pro to, čím by se měla první dáma zabývat, nebo kde by se

¹²⁹ ŠIMOVÁ, Michaela. Malou Dominiku pochovala první dáma a pan prezident ji pohladil. *Mladá fronta DNES*. 12.5.2004, 15, 110, s. 3.

¹³⁰ Klausovi chtějí podporovat vybrané děti. *Mladá fronta DNES*. 1.10.2004, 15, 229, s. 2.

¹³¹ První dáma se bavila u postižených. *Mladá fronta DNES*. 17.2.2004, 15, 40, s. 4.

¹³² První dáma se bavila u postižených. *Mladá fronta DNES*. 17.2.2004, 15, 40, s. 4.

¹³³ Livia Klausová přijede za malými houslisty. *Mladá fronta DNES*. 4.5.2004, 15, 104, s. 11.

¹³⁴ Na romský ples přijede Livia Klausová. *Mladá fronta DNES*. 6.3.2004, 15, 56, s. 3.

¹³⁵ Na romský ples přijede Livia Klausová. *Mladá fronta DNES*. 6.3.2004, 15, 56, s. 3.

měla angažovat. Každá první dáma si svůj obraz v podstatě vytváří sama, případně za pomoci poradců. Přesto však z historie víme, že kroky některých prvních dam ve světě byly veřejnosti sympatičtější, jiné pak méně. Jednotlivými obrazy manželek se zabývalo již několik světových odborníků, jejichž práce sumarizoval Robert P. Watson (2000), který tak určil jedenáct rolí¹³⁶, v kterých by se první dámy měly prezentovat a jejichž naplnění od nich očekává veřejnost. Jedná se sice o americký model, přesto je patrné, že i Livia Klausová se začala objevovat v těchto tradičních rolích.

4.2.1 Livia Klausová doma i na cestách

Čtyři z analyzovaných článků v tomto období, tj. více než polovina, se věnují programu Livie Klausové ve funkci první dámy. Zajímavý článek *První dáma provedla Grossovou po zámku*¹³⁷ otiskla Mladá fronta DNES hned 4. 1. 2005. Klausová je zde postavena do role hostitelky premiéra Grosse a jeho ženy Šárky. S Grossovou hovoří o tématech, jako jsou děti a nadace. I její vyjádření pro novináře jsou tentokrát čistě hostitelská: „*Jak Klausová prozradila, pohostil prezidentský pár předsedu vlády a jeho ženu kachními prsy, jelením filé, malinami s vanilkovou zmrzlinou, kávou a vínem.*“¹³⁸

Následující články se týkají cest Livie Klausové po republice. Článek Petra Kudely *Livia Klausová, obklopená ochrankou, přijela mezi děti*¹³⁹ poukazuje na velmi vstřícný přístup Livie Klausové k veřejnosti. Návštěvu počítačového kurzu pro seniory zahájila například slovy: „*Já jsem Livia Klausová, toto jsou mí spolupracovníci. A teď se mi představte vy.*“¹⁴⁰ Jak je patrné z dalších článků, Klausová se tímto způsobem snaží zahajovat každé obdobné setkání a dává najevo snahu zapamatovat si každého, kdo se jí představí. Velmi poutavá je ovšem poslední přímá řeč Livie Klausové, která celý článek ukončuje. První dáma tu říká: „*Postu ženy českého prezidenta si užívám a nabíjí mě. Jsem totiž hodně mezi lidmi, a lidi mám moc ráda.*“¹⁴¹ To je velký obrat oproti roku 2003, kdy se k postu manželky prezidenta vyjadřovala spíše negativně. To ostatně připomíná novinářka Lenka Petrášová

¹³⁶ 1) Manželka a matka, 2) Veřejná a populární osobnost, 3) Společenská hostitelka / paní domu národa, 4) Symbol americké ženy, 5) Správkyně a ochránkyně Bílého domu, 6) Propagátorka, 7) Zastánkyně společnosti a řešení společenských problémů, 8) Prezidentova mluvčí, 9) Podpůrkyně prezidentské a politické strany, 10) Diplomátka, 11) Politická a prezidentská partnerka (WATSON, Robert P. *The President's Wives: Reassessing the Office of First Lady*. USA, Colorado: Lynne Rienner Publishers, 2000, strana 72.)

¹³⁷ KOPECKÝ, Josef. První dáma provedla Grossovou po zámku. *Mladá fronta DNES*. 4.1.2005, 16, 2, s. 6.

¹³⁸ KOPECKÝ, Josef. První dáma provedla Grossovou po zámku. *Mladá fronta DNES*. 4.1.2005, 16, 2, s. 6.

¹³⁹ KUDELA, Petr. Livia Klausová, obklopená ochrankou, přijela mezi děti. *Mladá fronta DNES*. 29.1.2005, 16, 24, s. 3.

¹⁴⁰ KUDELA, Petr. Livia Klausová, obklopená ochrankou, přijela mezi děti. *Mladá fronta DNES*. 29.1.2005, 16, 24, s. 3.

¹⁴¹ KUDELA, Petr. Livia Klausová, obklopená ochrankou, přijela mezi děti. *Mladá fronta DNES*. 29.1.2005, 16, 24, s. 3.

ještě v říjnu 2004: „*Ještě těsně po volbě prezidenta protestovala proti oslovení ‚první dáma‘. Teď je s tím aspoň navenek smířená. Stejně jako s faktem, že její život se mění v závislosti na manželovi.*“¹⁴²

V roce 2005 se Livia Klausová již tradičně zúčastnila i romského plesu. Radek Plavecký v článku *Livia Klausová vyhrála televizi a zase ji vrátila*¹⁴³ navíc uvádí, že právě romskému plesu dala Klausová přednost i před hasičským bálem v Lánech, na který také obdržela pozvánku. Prezident se této události nezúčastňuje.

Článek *Cenná trofej: snímek první dámy*¹⁴⁴ vyznívá pro Livii Klausovou velmi příznivě. Informuje o setkání Klausové s dětmi ze základní školy ve Velehradě a autor přímo uvádí, že manželka prezidenta vyvolávala u všech přítomných jen sympatické reakce.

4.2.2 Nadační činnost v roce 2005

Livia Klausová i nadále pokračuje v nadační činnosti. Právě na toto téma poskytla v září rozhovor novinářce Olze Málkové, který vyšel pod názvem *Klausová: Stačí mi pár obrázků*¹⁴⁵. Nadační fond manželů Livie a Václava Klausových našel mezi fondy v republice výbornou pozici. Klausová v článku připomíná, že se fond zaměřuje na okamžik, kdy děti opouštějí dětské domovy. Snaží se jim hned několika způsoby zajistit výchozí finance. Olga Málková také pokládá otázku ohledně nového projektu nadace, který se týká pomoci seniorům. V tomto okamžiku se tedy dá říci, že Nadace manželů Václava a Livie Klausových už je zcela v provozu a má své pevné cílové skupiny. To se ukazuje jako zásadní při fungování prezidentských nadací.¹⁴⁶

V prosinci Olga Málková připomíná v článku *Děti z domovů mají na účtu peníze od Klausových*¹⁴⁷ úspěch nadačního projektu Startovné do života. Vyjadřuje se k němu i sama Livia Klausová: „*K dnešnímu dni máme více než tisícovku přihlášených, z toho přes osm set dětí už má založený účet.*“¹⁴⁸ Projekt se oproti počáteční zmiňované skepsi Klausových rozvíjí velmi dobře.

¹⁴² PETRÁŠOVÁ, Lenka. Nežiju život svého muže, tvrdí Livia Klausová : První dáma má za sebou rok a půl v nové roli. Nadále však zůstává bezprostřední a myslí na přátele. *Mladá fronta DNES*. 4.10.2004, 15, 231, s. 4.

¹⁴³ PLAVECKÝ, Radek. Livia Klausová vyhrála televizi a zase ji vrátila. *Mladá fronta DNES*. 28.2.2005, 16, 49, s. 4.

¹⁴⁴ Cenná trofej: snímek první dámy. *Mladá fronta DNES*. 29.4.2005, 16, 100, s. 2.

¹⁴⁵ MÁLKOVÁ, Olga. Klausová: Stačí mi pár obrázků. *Mladá fronta DNES*. 26.9.2005, 16, 226, s. 4.

¹⁴⁶ U nadace francouzské první dámy Carly Bruni-Sarkozyové není například zcela jasné, na koho se zaměřuje. Projektů je příliš. Pro veřejnost je pak komplikované určit, zda o pomoc může, či nemůže žádat.

¹⁴⁷ MÁLKOVÁ, Olga. Děti z domovů mají na účtu peníze od Klausových. *Mladá fronta DNES*. 6.12.2005, 16, 284, s. 5.

¹⁴⁸ MÁLKOVÁ, Olga. Děti z domovů mají na účtu peníze od Klausových. *Mladá fronta DNES*. 6.12.2005, 16, 284, s. 5.

4.2.3 V rodinném kruhu

Prosincový článek Olgy Málkové s titulkem *Klausovi si udělali Vánoce o týden dřív v Lánech*¹⁴⁹ je pozoruhodný zejména tím, že Klausovi se zde poprvé prezentují jako rodina. Do té doby se první dáma otázkám na soukromí raději vyhýbala, nyní je otevřenější. Obsah článku informuje o představení Dětské opery Praha, kterého se účastnilo zhruba třicet členů prezidentské rodiny, včetně devadesátileté matky prezidenta a pětidenního synovce Klausových. Vstřícná je první dáma přes hektičnost celé akce i k novinářce: „*A jestli se mnou chcete mluvit, poběžte se mnou. Čeká na mě třicet zmrzlých dětí. Chci jim ještě poděkovat.*“¹⁵⁰ Klausová také prozrazuje, že letos zabalila tři sta dárků, pořídí stromeček i cukroví a manžel zahraje na harmoniku.

Téma rodiny okrajově zazní už v zářijovém rozhovoru Málkové *Klausová: Stačí mi pár obrázků*¹⁵¹. První dáma zde uvádí, že by ráda trávila více času se svými vnoučaty.

4.3 2006: Rok ve znamení rekonstrukcí

V roce 2006 Livia Klausová příliš prostoru v deníku Mladá fronta DNES nedostala. Veškeré informace, které o ní novináři uvedli, byly spojeny s jejím programem první dámy. Přesto je zde zřetelná jedna zásadní věc. Právě v roce 2006 se začínají podle novinových textů dostavovat větší výsledky dlouhodobé práce Klausové v postu manželky prezidenta.

4.3.1 Rekonstrukce, architektura a nové Lány

Celé dvě třetiny analyzovaných článků, tj. čtyři texty, z roku 2006 se týkají zámku Lány, Pražského hradu, designových úprav, případně architektury. Livia Klausová k této zálibě řekla Mladé frontě DNES následující: „*Je to můj koníček. Z ekonomie jsem přesešla na architektonické styly.*“¹⁵²

V dubnu oznámila Mladá fronta DNES, že Livia Klausová vyhlásila výsledky své nové soutěže. I ta se nesla v architektonickém duchu. Klausová vyzvala mladé architektky, aby se pokusili navrhnout úpravu cest okolo Masarykovy vyhlídky v Jelením příkopu Pražského hradu. Zároveň novinářům oznámila, že obdobnou soutěž vypíše i pro následující rok. Článek

---

¹⁴⁹ MÁLKOVÁ, Olga. Klausovi si udělali Vánoce o týden dřív v Lánech. *Mladá fronta DNES*. 19.12.2005, 16, 295, s. 2.

¹⁵⁰ MÁLKOVÁ, Olga. Klausovi si udělali Vánoce o týden dřív v Lánech. *Mladá fronta DNES*. 19.12.2005, 16, 295, s. 2.

¹⁵¹ MÁLKOVÁ, Olga. Klausová: Stačí mi pár obrázků. *Mladá fronta DNES*. 26.9.2005, 16, 226, s. 4.

¹⁵² Klausová oživila zámek v Lánech. *Mladá fronta DNES*. 10.7.2006, 17, 158, s. 2.

*Livia Klausová odměnila architekta*¹⁵³ bohužel není příliš obsáhlý a nepodává dostatečné informace. Čtenář se například nedozvídá nic podrobnějšího k soutěži ani k vítězné práci. K novému plánu je jen poznamenáno: „*Mladý architekt, který dostane odměnu deset tisíc korun, si představuje, že v příkopu vzniknou nové štěrkové pěšinky.*“¹⁵⁴ Tuto formulaci považuji za poněkud nešťastnou. Pojem „*představuje*“ spíše evokuje, že konkrétní návrh není hotov, ale vše je ve fázi promýšlení, což není pravda. Navíc vítěz Jan Pavel Vlček navrhoval nejen parter historické památky, ale zároveň také předkládal návrh mobiliáře. To vše lze bez problémů zjistit například na webových stránkách¹⁵⁵ samotného autora.

Úpravě zámku Lány se Livia Klausová věnovala postupně od roku 2003. Právě v roce 2006 však přineslo její snažení první velké výsledky a Klausová sama představila Lány novinářům. Její přístup k nim byl velmi vstřícný, což dokazuje článek *Klausová oživila zámek v Lánech*¹⁵⁶. Zde se například uvádí: „*V tomto patře se všechny dveře lakují, takže vám nic nezakryjeme,‘ slíbila Klausová, která prohlídku pojala v uvolněném duchu.*“¹⁵⁷ S novináři i „soutěžila“. Nechala je například posadit na několik židlí a hádat, na které z nich sedával Masaryk. Výsledný článek pak pro Klausovou vyznívá velmi příznivě. Bohužel z textu není zcela jasné, jak Klausová do interiérů zasahovala. Zda skutečně nechala architektonicky upravovat místnosti, či zda prováděla pouze designové změny. Text postrádá základní fakta. Také vyvstává logická otázka, nejsou-li zásahy Klausové do lánských interiérů příliš razantní.¹⁵⁸ Ta však v článku zmíněná není. K otázce Lánského zámku se vrací i rozhovor *Livia Klausová: Lány jsou jen jedny*¹⁵⁹. Autor pokládá první dámě celkem sedm otázek. Odpovědi na ně však nepřinášejí téměř žádné nové informace. Otázka týkající se proměny Lán navíc dokazuje, že novinář si o ní předem prakticky nic nezjistil: „*Sama jste se prý podílela na výběru inventáře. Hledala jste v depozitářích nábytek i doplňky. Je to tak?*“¹⁶⁰ Autor si zde pouze ověřuje svou domněnku, a čtenáře tak ochuzuje o odpovědi na otázky, které by se po této přímo nabízely – největší změny v Lánech, finanční částka, která byla na změny vyčleněna, kteří odborníci Livii Klausové se změnami radili, případně zda Lány skutečně tak širokou proměnu potřebovaly.

¹⁵³ Livia Klausová odměnila architekta. *Mladá fronta DNES*. 4.4.2006, 17, 80, s. 6.

¹⁵⁴ Livia Klausová odměnila architekta. *Mladá fronta DNES*. 4.4.2006, 17, 80, s. 6.

¹⁵⁵ www.jpvarchitekt.cz

¹⁵⁶ Klausová oživila zámek v Lánech. *Mladá fronta DNES*. 10.7.2006, 17, 158, s. 2.

¹⁵⁷ Klausová oživila zámek v Lánech. *Mladá fronta DNES*. 10.7.2006, 17, 158, s. 2.

¹⁵⁸ Už koncem roku 2003 ohlašuje Klausová, že v Lánech provedla přes 700 změn.

¹⁵⁹ Livia Klausová: Lány jsou jen jedny. *Mladá fronta DNES*. 25.9.2006, 17, 224, s. 3.

¹⁶⁰ Livia Klausová: Lány jsou jen jedny. *Mladá fronta DNES*. 25.9.2006, 17, 224, s. 3.

Poslední článek *Livia Klausová přijela do Stochova*¹⁶¹ se týká návštěvy Livie Klausové na základní škole. Jedná se pouze o stručný zpravodajský text, který se Lán dotýká díky tomu, že se jedná o školu v sousedství. Jiný text týkající se programu první dámy mezi analyzovanými není.

4.3.2 Osobní dary od první dámy

Článek *Klausová obdaruje Putina*¹⁶² se na stránkách Mladé fronty DNES objevuje v únoru 2006. Hodnotný je zejména proto, že jako jediný poukazuje na další ze záležitostí, které spadají do kompetence první dámy České republiky: „(...) první dáma Livia Klausová vybírala ve čtvrtek dar pro Putina přes dvě hodiny v karlovarské sklárně Moser. Stejný křišťál dodává sklárna na Hrad už od dvacátých let minulého století.“¹⁶³ Právě sklo Moser patří k častým osobním darům Klausových. Z Prahy si ho odvezl bývalý americký prezident George Bush, současná první dáma Spojených států Michelle Obamová a britské královně Alžbětě II. věnovali Klausovi sadu značky Moser k diamantové svatbě.

4.3.3 Vnoučata a soukromí

V roce 2006 se poprvé objevují větší zmínky o vnoučatech Klausových. Článek *Klausovi po stopách Masaryka*¹⁶⁴ informuje o uctění památky Masaryka, kam přišli Klausovi dokonce v doprovodu svých vnoučat. Livia Klausová jejich účast na této akci novinářům objasnila: „Naše dvojčata dnes mají narozeniny, takže jízda historickým vlakem je pro ně jedním z dárků.“¹⁶⁵ Na dalších akcích se vnoučata po boku Klausové neobjevují, ale i nadále se o nich zmiňuje. Příkladem může být rozhovor *Livia Klausová: Lány jsou jen jedny*¹⁶⁶. Přestože redaktor přímou otázku na vnoučata nebo rodinu nepokládá, Livia Klausová se ve vyprávění o pobytu v Lánech zmiňuje o tom, že právě do Lán za ní vnoučata dojíždějí a mají zde vybudované i pískoviště. Právě v tomto článku prozrazuje Klausová i drobnosti ze svého soukromí. Čtenář se například dozví, že v Masarykově lánské knihovně Livia Klausová ve chvílích klidu popíjí s manželem kávu a první dáma zároveň prozrazuje, jaký nábytkový soubor tvoří její ložnici: „(...) jmenuje se Štěpánčina ložnice. Ale do ní bohužel lidi pustit nemůžu, protože už je to zároveň moje ložnice.“¹⁶⁷

¹⁶¹ Livia Klausová přijela do Stochova. *Mladá fronta DNES*. 5.9.2006, 17, 207, s. 1.

¹⁶² Klausová obdaruje Putina. *Mladá fronta DNES*. 4.2.2006, 17, 30, s. 4.

¹⁶³ Klausová obdaruje Putina. *Mladá fronta DNES*. 4.2.2006, 17, 30, s. 4.

¹⁶⁴ Klausovi po stopách Masaryka. *Mladá fronta DNES*. 6.3.2006, 17, 55, s. 2.

¹⁶⁵ Klausovi po stopách Masaryka. *Mladá fronta DNES*. 6.3.2006, 17, 55, s. 2.

¹⁶⁶ Livia Klausová: Lány jsou jen jedny. *Mladá fronta DNES*. 25.9.2006, 17, 224, s. 3.

¹⁶⁷ Livia Klausová: Lány jsou jen jedny. *Mladá fronta DNES*. 25.9.2006, 17, 224, s. 3.

4.4 Livia Klausová a její proměna na stránkách Mladé fronty DNES v letech 2004–2006

I v období let 2004 až 2006 lze pozorovat určitý vývoj obrazu Livie Klausové v několika oblastech. Zde je nutné brát ohled na to, že mnohdy může být až příliš kladné hodnocení Klausové novináři následkem jejího vřelého přístupu k nim. Také je nutné přihlídnout k tomu, že mediální obraz první dámy vytvářejí na jedné straně média a na straně druhé její poradci¹⁶⁸. Samotná osobnost je tak někde uprostřed.

4.4.1 Nedotknutelná první dáma

Zejména v průběhu roku 2004 novináři poukazují na tým lidí, který obklopuje Livii Klausovou. Únorový článek z tohoto roku začíná slovy: „*Před stacionářem pro handicapované v Kohoutovicích postává muž v černém obleku. Do ucha mu vede nenápadný průhledný kabel. Je to bodyguard.*“¹⁶⁹ Jen o deset dní později začínají novináři článek *Proti muži neřeknu nic*¹⁷⁰ obdobným způsobem: „*Ohlásit se několik týdnů dopředu. Na Pražském hradě pak projít osobní prohlídkou a nahlásit policii osobní údaje.*“¹⁷¹ Čtenář tak logicky nabývá dojmu, že první dáma je naprosto nedotknutelnou a hlídanou osobou sídlící v uzavřeném paláci. To novináři podněcují ve druhém zmíněném článku i tím, že poté, co projdou všemi kontrolami, uvádějí, že Klausová na ně čeká v jedné z pohádkových komnat. Nový pohled na první dámu přináší i fakt, že v souvislosti s ní se u nás opět¹⁷² začíná mluvit o smlouvě na tento titul. Do tohoto momentu je první dáma vnímána skutečně pouze jako manželka prezidenta, tj. manželka muže, který má funkci. Od této chvíle může být první dáma vnímána sama jako žena v určité funkci. Naposledy se Mladá fronta DNES o týmu první dámy zmiňuje v článku *Livia Klausová, obklopená ochrankou, přijela mezi děti*¹⁷³. Novinář Petr Kudela zde uvádí: „*I když měla první dáma Livia Klausová v Ostravě kolem sebe ochranku jako kterýkoliv český ministr, nechovala se (...) vůbec jako ryze oficiální návštěva.*“¹⁷⁴ Klausová navíc svůj tým nechává jednotlivě představit. Po jejím boku je vedoucí protokolu, tajemnice a asistentka první dámy. V tomto článku už ale nedotknutelnost

¹⁶⁸ například současný ředitel protokolu Jindřich Forejt

¹⁶⁹ První dáma se bavila u postižených. *Mladá fronta DNES*. 17.2.2004, 15, 40, s. 4.

¹⁷⁰ Proti muži neřeknu nic : Klausová v rozhovorech: Na svého manžela jsem pyšná. *Mladá fronta DNES*. 27.2.2004, 15, 49, s. 9.

¹⁷¹ Proti muži neřeknu nic : Klausová v rozhovorech: Na svého manžela jsem pyšná. *Mladá fronta DNES*. 27.2.2004, 15, 49, s. 9.

¹⁷² O formální uznání titulu už usilovala první dáma Dagmar Havlová.

¹⁷³ KUDELA, Petr. Livia Klausová, obklopená ochrankou, přijela mezi děti. *Mladá fronta DNES*. 29.1.2005, 16, 24, s. 3.

¹⁷⁴ KUDELA, Petr. Livia Klausová, obklopená ochrankou, přijela mezi děti. *Mladá fronta DNES*. 29.1.2005, 16, 24, s. 3.

Klausové přebíjí její lidovost. V následujících obdobích už novináři nedotknutelnost Klausové nijak nenaznačují.

4.4.2 Proměna programu první dámy v letech 2004–2006

V roce 2004 se prakticky všech jedenáct článků více či méně věnuje programu Livie Klausové. V pěti případech se pak jedná o informace z jejích cest po České republice. Texty se zpravidla týkají jejího oficiálního programu.

Rok 2005 se zpočátku odehrává v obdobném duchu, změna však přichází na jeho konci. Předposledním článkem z prosince 2005 s názvem *Děti z domovů mají na účtě peníze od Klausových*¹⁷⁵ graduje nadační činnost první dámy. Novináři informují o unikátním projektu Nadace manželů Václava a Livie Klausových Startovné do života. Poslední článek *Klausovi si udělali Vánoce o týden dřív v Lánech*¹⁷⁶ se pak dotýká zejména rodiny Klausových. Právě tyto dva texty v podstatě předurčují, jakým směrem se bude vyvíjet obraz první dámy v následujícím roce.

Celé dvě třetiny analyzovaných článků z roku 2006, tj. čtyři články, se dotýkají více či méně zámku Lány, Pražského hradu a architektury. Livia Klausová se v tomto období věnuje úpravám naplno. Rekonstruuje Lány a již v červenci 2006 ukazuje první výsledky své práce: „*Místnosti určené pro nejvýznamnější hosty v sobotu představila novinářům na jedinečném dni „skutečně otevřených dveří“ prezidentova manželka Livia Klausová.*“¹⁷⁷ Poprvé se po jejím boku také objevují vnoučata a ve dvou případech o nich s novináři mluví.

4.4.3 Soukromí Livie Klausové

Livia Klausová si své soukromí chrání. Přesto i v této oblasti nastává v letech 2004–2006 určitý posun. Únorový článek *Proti muži neřeknu nic*¹⁷⁸ se vrací k tématu Klausovy nevěry. Titulek tu přesně odpovídá obsahu. Klausová sice na veškeré dotazy novinářů odpovídá, ale vždy značně obecně: „*Pokud někoho znáte desítky let, tak je spousta pro, kvůli kterým s tím člověkem zůstanete, ačkoliv to není lehké.*“¹⁷⁹ Jistou uzavřenost naznačuje

---

¹⁷⁵ MÁLKOVÁ, Olga. Děti z domovů mají na účtu peníze od Klausových. *Mladá fronta DNES*. 6.12.2005, 16, 284, s. 5.

¹⁷⁶ MÁLKOVÁ, Olga. Klausovi si udělali Vánoce o týden dřív v Lánech. *Mladá fronta DNES*. 19.12.2005, 16, 295, s. 2.

¹⁷⁷ Klausová oživila zámek v Lánech. *Mladá fronta DNES*. 10.7.2006, 17, 158, s. 2.

¹⁷⁸ Proti muži neřeknu nic : Klausová v rozhovorech: Na svého manžela jsem pyšná. *Mladá fronta DNES*. 27.2.2004, 15, 49, s. 9.

¹⁷⁹ Proti muži neřeknu nic : Klausová v rozhovorech: Na svého manžela jsem pyšná. *Mladá fronta DNES*. 27.2.2004, 15, 49, s. 9.

i článek *Nežiju život svého muže, tvrdí Livia Klausová*¹⁸⁰. Lenka Petrášová zde připomíná, že na rozdíl od Dagmar Havlové Klausová nikdy nedává najevo únavu, smutek nebo zlost. Za otázku na soukromí můžeme považovat i dotaz na to, zda je první dáma šťastná: „*Odpovědi na tuhle otázku je nejdřív krátké zaváhání a drobný povzdech. Teprve pak zazní pevné „Ano!*“¹⁸¹ Za informaci ze soukromého života můžeme považovat i článek o tom, že Livia Klausová se ráda obléká do oděvů značky Taiza. To už je však informace na pomezí, protože oblékání patří zároveň k reprezentaci v jejím postavení.

V roce 2005 Livia Klausová začíná hovořit o své rodině, což předtím prakticky nikdy nedělala. V článku Olgy Málkové *Klausová: Stačí mi pár obrázků*¹⁸² například přiznává, že by byla raději více se svými vnoučaty a popisuje, jak snášejí ona a její muž časté stěhování: „*Tomu stačí, když mu někdo přestěhuje pracovní stůl. Jakmile k němu v novém domě trefí, už je v pohodě. Víc k životu nepotřebuje.*“¹⁸³ V tomtéž roce se celá rodina Klausových setkala v Lánech, aby společně oslavila Vánoce. Do lánské kaple pozvali Klausovi na Rybovu mši i děti z dětských domovů, seniory a novináře. Také tady prozrazuje Klausová něco málo z plánované rodinné oslavy: „*Zabalila jsem tři sta dárků, bude tam stromeček i cukroví a manžel bude hrát na harmoniku.*“¹⁸⁴

Právě rok 2006 však na Klausovou prozrazuje nejvíce. Článek *Klausová obdaruje Putina*¹⁸⁵ například připomíná, že první dáma si ve sklárně Moser zakoupila nedávno do své vlastní domácnosti zlacenou soupravu Lady Hamilton. Na veřejnosti se objevuje po boku s vnoučaty poprvé v roli babičky. Soukromé informace pak přinášejí i články z období zveřejnění rekonstrukce Lán. Klausová prozrazuje, že její ložnici tvoří nábytkový set Štěpánčina ložnice. Uvádí, že nejraději má v Lánech pracovnu, kde se svým mužem pije ve chvílích volna kávu. Nejvíce pak o rodině mluví v rozhovoru *Livia Klausová: Lány jsou jen jedny*¹⁸⁶. Uvádí, že právě do Lán za ní jezdí vnoučata. O Klausovi v souvislosti se zámkem Lány říká: „*Pan prezident zpočátku říkal, že tu nebude, ale postupně se to změnilo. Má tu klid na práci a často tady píše, spousta projevů vznikla právě tady.*“¹⁸⁷

¹⁸⁰ PETRÁŠOVÁ, Lenka. Nežiju život svého muže, tvrdí Livia Klausová : První dáma má za sebou rok a půl v nové roli. Nadále však zůstává bezprostřední a myslí na přátele. *Mladá fronta DNES*. 4.10.2004, 15, 231, s. 4.

¹⁸¹ PETRÁŠOVÁ, Lenka. Nežiju život svého muže, tvrdí Livia Klausová : První dáma má za sebou rok a půl v nové roli. Nadále však zůstává bezprostřední a myslí na přátele. *Mladá fronta DNES*. 4.10.2004, 15, 231, s. 4.

¹⁸² MÁLKOVÁ, Olga. Klausová: Stačí mi pár obrázků. *Mladá fronta DNES*. 26.9.2005, 16, 226, s. 4.

¹⁸³ MÁLKOVÁ, Olga. Klausová: Stačí mi pár obrázků. *Mladá fronta DNES*. 26.9.2005, 16, 226, s. 4.

¹⁸⁴ MÁLKOVÁ, Olga. Klausovi si udělali Vánoce o týden dřív v Lánech. *Mladá fronta DNES*. 19.12.2005, 16, 295, s. 2.

¹⁸⁵ Klausová obdaruje Putina. *Mladá fronta DNES*. 4.2.2006, 17, 30, s. 4.

¹⁸⁶ Livia Klausová: Lány jsou jen jedny. *Mladá fronta DNES*. 25.9.2006, 17, 224, s. 3.

¹⁸⁷ Livia Klausová: Lány jsou jen jedny. *Mladá fronta DNES*. 25.9.2006, 17, 224, s. 3.

4.4.4 Přístup k novinářům a veřejnosti

Livia Klausová mezi novináři i veřejností působí podle textů čím dál víc bezprostředně. Přesto ji ještě článek *Proti muži neřeknu nic*¹⁸⁸ z února 2004 líčí jako ženu v mnohých otázkách uzavřenou. Pokud například potřebuje získat čas na odpověď, dříve, než se vyjádří, zeptá se novináře, který dotaz položil, co si o záležitosti myslí on sám. Také se odmítá vyjadřovat k aktuální politické scéně. Na veřejnosti se však snaží působit velmi lidově, což dokazuje i článek *Nežiju život svého muže, tvrdí Livia Klausová*¹⁸⁹, kde Lenka Petrášová připomíná historku z nedávné návštěvy Petrohradu: „*Pro prezidentský pár tu na výletní lodi připravili skromné pohoštění: pár koleček salámu, káva. Jenže cukr a mléko do šálku už byl nadstandard, kterým číšník nedisponoval. (...) A ona, když viděla jeho rozpaky, usmála se a řekla: To přece nevadí, a pohladila ho po tváři, ‘ říká fotograf MF DNES David Neff.*“¹⁹⁰ Petrášová také připomíná, že v lednu u příležitosti návštěvy premiéra na Pražském hradě Klausová přišla k novinářům a jednotlivě jim přála šťastný nový rok.

V následujícím roce novináři poukazují na její osobitý zvyk při vítání veřejnosti na oficiálních návštěvách. Klausová se vždy představí, nechá představit celý svůj doprovod a následně veřejnost. Stejný postup volí i v případě setkání s novináři.

Rok 2006 pak přináší v komunikaci s Livií Klausovou určité uvolnění. Mluví o rodině, o vnoučatech a snaží se být méně formální. Článek *Klausová oživila zámek v Lánech*¹⁹¹ například uvádí, že prohlídku Lán s novináři pojala první dáma v uvolněném duchu. V září pak hovoří o dětech i manželovi a také zde se například k oficiálním návštěvám v Lánech vyjadřuje uvolněně: „*Tady ty věci pro ně nejsou příliš oficiální, i když pan ředitel protokolu by se teď na mě zlobil. (smích) Jsou samozřejmě takové, jaké mají být.*“¹⁹²

4.5 Nejčastěji užívaná označení pro Livii Klausovou v jednotlivých obdobích

I v této kapitole pro zjištění vývoje mediálního obrazu první dámy České republiky Livie Klausové vyhledáme charakteristiky, kterými ji označovali novináři v jednotlivých obdobích.

¹⁸⁸ Proti muži neřeknu nic : Klausová v rozhovorech: Na svého manžela jsem pyšná. *Mladá fronta DNES*. 27.2.2004, 15, 49, s. 9.

¹⁸⁹ PETRÁŠOVÁ, Lenka. Nežiju život svého muže, tvrdí Livia Klausová : První dáma má za sebou rok a půl v nové roli. Nadále však zůstává bezprostřední a myslí na přátele. *Mladá fronta DNES*. 4.10.2004, 15, 231, s. 4.

¹⁹⁰ PETRÁŠOVÁ, Lenka. Nežiju život svého muže, tvrdí Livia Klausová : První dáma má za sebou rok a půl v nové roli. Nadále však zůstává bezprostřední a myslí na přátele. *Mladá fronta DNES*. 4.10.2004, 15, 231, s. 4.

¹⁹¹ Klausová oživila zámek v Lánech. *Mladá fronta DNES*. 10.7.2006, 17, 158, s. 2.

¹⁹² Livia Klausová: Lány jsou jen jedny. *Mladá fronta DNES*. 25.9.2006, 17, 224, s. 3.

4.5.1 Rok 2004

V roce 2004 charakterizují novináři Mladé fronty DNES Livii Klausovou takto: *pyšná (na manžela), noblesní, šťastná, elegantní, vzácná, bezprostřední, čerstvá (první dáma), smířená, sama za sebe, svá*.

Prvních šest výrazů můžeme považovat za kladné hodnocení první dámy. Sedmý a osmý výraz patří k neutrálním. V případě zbývajících dvou výrazů je nutné ohodnotit je zasazené v kontextu, kde vyznívají kladně.

4.5.2 Rok 2005

V roce 2005 provázela Livii Klausovou tato označení: *obklopená (ochrankou), neoficiální, zvyklá, osobitá, bezprostřední, elegantní, nejlepší, otevřená, šťastná*.

Zatímco první tři výrazy jsou neutrální, zbylých šest i s přihlédnutím ke kontextu jasně naznačuje kladné hodnocení první dámy.

4.5.3 Rok 2006

V posledním analyzovaném období této kapitoly se Livia Klausová na stránkách Mladé fronty DNES objevovala v souvislosti s touto charakteristikou: *pochválená, pečlivka*.

Obě charakteristiky můžeme hodnotit jako kladné.

4.6 Novinářské zdroje v případě informování o první dámě

V roce 2004 se Mladá fronta DNES spoléhá především na vlastní redaktory. Pouze jeden kratší článek byl převzat z tiskové agentury ČTK a v případě dalšího článku byly použity informace z ČTK částečně. Z celkových jedenácti analyzovaných článků jich pět obsahuje přímo vyjádření Livie Klausové ve formě přímé řeči. Za povšimnutí stojí i vyjádření fotografa MF DNES Davida Neffa v článku *Nežiju život svého muže, tvrdí Livia Klausová*¹⁹³, kterého Lenka Petrášová také využívá jako jeden ze svých zdrojů.

V roce 2005 už Mladá fronta DNES v případě informování o první dámě České republiky agentury nevyužívá. Všechny analyzované články jsou autorské. Tentokrát už všechny disponují vyjádřením Livie Klausové ve formě přímé řeči nebo parafráze. V případě článků o nadaci Klausových je patrné, že novináři sledují webové stránky organizace.

V roce 2006 jsou autory čtyř článků redaktori Mladé fronty DNES. V jednom případě využívali novináři jako zdroj částečně ČTK, v dalším případě od ČTK zprávu převzali

¹⁹³ PETRÁŠOVÁ, Lenka. Nežiju život svého muže, tvrdí Livia Klausová : První dáma má za sebou rok a půl v nové roli. Nadále však zůstává bezprostřední a myslí na přátele. *Mladá fronta DNES*. 4.10.2004, 15, 231, s. 4.

kompletně. Čtyři články obsahují aktuální přímé řeči první dámy, v jednom případě se jedná přímo o rozhovor. Zajímavostí je článek *Klausová obdaruje Putina*¹⁹⁴. Klausová se k zakoupenému dárku stejně jako Hrad nevyjadřovala. Novináři tak zpovídali ředitele sklárny Moser i náměstka ředitele firmy. Přestože se od nich redaktoři prakticky nic nedozvěděli, pro firmu Moser to byla jistě příjemná reklama.

---

¹⁹⁴ Klausová obdaruje Putina. *Mladá fronta DNES*. 4.2.2006, 17, 30, s. 4.

5. Livia Klausová v roli první dámy v roce 2007 a na počátku roku 2008

K analýze v tomto období bylo využito celkem 12 článků, 10 z období roku 2007 a 2 z počátku roku 2008. Materiál je rozříděn podle časových období a následně je rozčleněn tematicky do podkapitol.

5.1 První polovina roku 2007: Samostatné akce Livie Klausové

Již čtrnáct měsíců před ukončením prvního volebního období Václava Klause lze zaznamenat jistý snížený zájem Mladé fronty DNES o Livii Klausovou. Příčinou může být jak zvýšený zájem novinářů o blížící se prezidentské volby, a tedy přímo jejich kandidáty¹⁹⁵, stejně tak je možný i záměrný ústup Livie Klausové do pozadí a ponechání hlavního prostoru před blížícími se volbami manželovi. První polovině roku 2007 odpovídá deset článků, které můžeme tematicky rozdělit do tří skupin.

5.1.1 Zahraniční cesty Livie Klausové

Zahraniční cesty Livie Klausové se týká lednový článek zvláštního zpravodaje redakce Václava Dolejšího s názvem *Běžte pro zvoníka, přijeli Klausovi!*¹⁹⁶ Přestože se jedná o návštěvu prezidentského páru, kde první dáma zpravidla vystupuje pouze jako doprovod prezidenta, v tomto případě je zde patrná výjimka. Klausovi totiž navštívili slovenskou obec Bobrovec, odkud pocházeli rodiče Klausové. Návštěva se tak sice odehrávala oficiálně, ale určité prvky byly značně neformální: „*V Bobrovci si se spoustou lidí tykala (...) V dědině si dodnes dobře pamatují i prezidenta, jak sem coby mladík jezdil s Livíí.*“¹⁹⁷ Zajímavostí, i když logickou, je také zmínka o tom, že Livia Klausová ihned po příjezdu do rodného místa začala hovořit slovensky.¹⁹⁸

5.1.2 Program Livie Klausové v České republice

Programu Livie Klausové na území České republiky se věnují čtyři články, celkem ovšem informují pouze o dvou akcích. První z nich je již tradiční účast Klausové na romském

---

¹⁹⁵ stávající prezident Václav Klaus a ekonom Jan Švejnar

¹⁹⁶ DOLEJŠÍ, Václav. Běžte pro zvoníka, přijeli Klausovi! *Mladá fronta DNES*. 13.1.2007, 18, 11, s. 7.

¹⁹⁷ DOLEJŠÍ, Václav. Běžte pro zvoníka, přijeli Klausovi! *Mladá fronta DNES*. 13.1.2007, 18, 11, s. 7.

¹⁹⁸ Francouzská první dáma Carla Bruni-Sarkozyová hovoří v Itálii také svou mateřštinou, pro média se však zpravidla vyjadřuje ze své pozice francouzské první dámy, a tedy francouzsky.

plese. Březnové události se věnuje článek *Livia Klausová v jednom kole*¹⁹⁹ a zároveň pak ve větším rozsahu text Zuzany Čechové a Pavly Kubálkové *První dáma šla z náruče do náruče*²⁰⁰. Zatímco první text je čistě zpravodajský, druhý má reportážní prvky. Klausová se plesu účastní každoročně, a jak autorky podotýkají, vždy bez manžela: „*Nikdy jsem ho nepřemlouvala, aby jel se mnou. U jiných plesů bych to možná i udělala, ale sem jedu vždy s tím, že o tanečnický nebudu mít nouzi.*“²⁰¹ Klausová na akci opět zaznamenala velký úspěch a také poznamenala, že parket je jediným místem, kde se nechá vést mužem. Ambicióznost Livie Klausové byla zmiňovaná zvláště v období jejího vstupu do funkce první dámy, později tyto připomínky téměř vymizely. Novináři začali Klausové budovat pozitivní image. Připomínka k její cílevědomosti se tak objevuje v novinách po poměrně dlouhé době.

O další významné události informuje článek *První dáma bude dekorovat vítěze*²⁰². Ten je však pouze jakousi pozvánkou na dostihy v Mostě, které poprvé udělují Cenu první dámy České republiky. Následující článek redaktorky Andrey Angermannové *První dáma zahájila dostihy*²⁰³ už vychází přímo z přítomnosti autorky na dostizích. Angermannová informuje o důležitém momentě, kterým je zrod tradice Ceny první dámy: „*Již před několika dny se ředitel závodiště nechal slyšet, že by se z této akce měla stát tradice, manželka prezidenta včera potvrdila, že i ona by sem za rok znovu ráda přijela.*“²⁰⁴ Po předání hlavní ceny Klausová ještě přislíbila účast na dalších ročnících veřejně. Záštita první dámy je pro každou akci velkou prestiží. První dostihový ročník s první dámou se nevydařil z hlediska počasí, přesto dorazilo na hipodrom okolo tří tisíc lidí. Jak uvádí článek, marketingové oddělení hipodromu si je vědomé toho, že vysokou účast zajistila akci právě první dáma. Zajímavé je i to, že jde o Cenu první dámy. Livia Klausová už je s tímto označením relativně smířená, ale obecně je s ním při komunikaci s Hradem velký problém.²⁰⁵

5.1.3 Názory na pozici první dámy České republiky

Určitý zlom v pohledu na pozici první dámy nastává v červnu po zveřejnění článku Jany Bendové *První dámou? Ani za svět!*²⁰⁶ Článek nelze považovat za obecné vidění pozice

¹⁹⁹ Livia Klausová v jednom kole. *Mladá fronta DNES*. 12.3.2007, 18, 50, s. 1.

²⁰⁰ ČECHOVÁ, Zuzana; KUBÁLKOVÁ, Pavla. První dáma šla z náruče do náruče. *Mladá fronta DNES*. 12.3.2007, 18, 50, s. 2.

²⁰¹ ČECHOVÁ, Zuzana; KUBÁLKOVÁ, Pavla. První dáma šla z náruče do náruče. *Mladá fronta DNES*. 12.3.2007, 18, 50, s. 2.

²⁰² První dáma bude dekorovat vítěze. *Mladá fronta DNES*. 11.5.2007, 18, 109, s. 6.

²⁰³ ANGERMANNOVÁ, Andrea. První dáma zahájila dostihy. *Mladá fronta DNES*. 14.5.2007, 18, 111, s. 2.

²⁰⁴ ANGERMANNOVÁ, Andrea. První dáma zahájila dostihy. *Mladá fronta DNES*. 14.5.2007, 18, 111, s. 2.

²⁰⁵ Při komunikaci se sekretariátem první dámy jsem byla důrazně upozorněna, abych používala označení manželka prezidenta.

²⁰⁶ BENDOVÁ, Jana. Být první dámou? Ani za svět! *Mladá fronta DNES*. 5.6.2007, 18, 130, s. 10.

první dámy novináři, protože jde o osobní názor Bendové. Přesto je zajímavé, že jedna z novinárek v podstatě stojí na straně Livie Klausové v některých oblastech, které jí právě Mladá fronta DNES v minulosti vytýkala. Klausovou zde navíc hodnotí jako první dámu, která své postavení zvládá velmi dobře. Bendová s ní sympatizuje: „*Vy máte sice výbornou práci, leč očekává se od vás, že ji oželíte a na Hrad se vydáte oddaně s ním. Být mu po boku, v podivné funkci nefunkci, o níž ústavy mlčí, tradice si ji však žádají a média ostře sledují.*“²⁰⁷ Jasně tedy ukazuje například to, že povolání Klausové, které bylo v roce 2003 trnem v patě médiím, by jí v podstatě nevadilo. Bendová také naráží na protokol, kterého se musí první dáma držet a který nepřipouští možnost, že by se vyhnula například klasickým návštěvám dětských domovů a charitativní činnosti. Program první dámy se zpravidla liší od prezidentova a manželka se neúčastní politických jednání. Přitom právě ekonomka Klausová mnohdy upozorňovala, že by ji manželův program obohatil. Bendová považuje celou funkci první dámy za přežitek, jak sama uvádí, a přichází s otázkou, jak by se v demokratickém státě vypořádával se svou rolí prvního muže manžel případné prezidentky.

5.2 Druhá polovina roku 2007: Pomalý odchod ze scény

Ve druhé polovině roku Livia Klausová téměř mizí ze stránek Mladé fronty DNES. K analýze pro toto období byly použity čtyři články. Ty můžeme tematicky rozdělit do dvou skupin.

5.2.1 Samostatný program první dámy Livie Klausové

V září 2007 Livia Klausová uctila památku 70. výročí úmrtí československého prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka. O události informoval stručně článek *Livia Klausová zapálila vatru*²⁰⁸. Události se tentokrát Klausová zúčastnila s tehdejším středočeským hejtmánem Petrem Bendlem, prezident měl jiný program.

Říjnový článek *První dáma v Hradecké katedrále*²⁰⁹ stručně informuje o odhalení bust Elišky Rejčky a Elišky Pomořanské v katedrále svatého Ducha v Hradci Králové. Událost se konala v rámci akcí k 700. výročí katedrály, které zaštitil prezidentský pár.

²⁰⁷ BENDOVÁ, Jana. Být první dámou? Ani za svět! *Mladá fronta DNES*. 5.6.2007, 18, 130, s. 10.

²⁰⁸ Livia Klausová zapálila vatru. *Mladá fronta DNES*. 25.9.2007, 18, 224, s. 6.

²⁰⁹ První dáma v Hradecké katedrále. *Mladá fronta DNES*. 4.10.2007, 18, 231, s. 1.

5.2.2 Výsledky nadační činnosti

O činnosti Nadačního fondu manželů Václava a Livie Klausových se zmiňuje Mladá fronta DNES v říjnu a listopadu. Články se tentokrát netýkají projektu Startovné do života, ale nového seniorského projektu Senioři komunikují.

Článek *Livia Klausová dohlédla na důchodce*²¹⁰ připomíná návštěvu první dámy na veletrhu Invex v Brně. Klausová přijela osobně navštívit třicet důchodců, kteří se v rámci projektu její nadace vzdělávají v oblasti internetové komunikace. Obdobné informace přináší článek *Seniory navštíví Livia Klausová*²¹¹, který upozorňuje na návštěvu Klausové na obdobném kurzu v Karlových Varech. U tohoto článku je velmi zajímavá první věta: „S dvaceti absolventy kurzů počítačových dovedností pro seniory se v pátek setká v karlovarské krajské knihovně předsedkyně správní rady Nadačního fondu manželů Klausových Livia Klausová.“²¹² Tato funkce Livie Klausové je správná, ale její užití je značně neobvyklé. Novináři o ní zpravidla i v souvislosti nadací mluví jako o první dámě a nikoliv předsedkyni. V celém článku se však označení první dáma nebo manželka prezidenta neobjevuje.

5.3 2008: Poslední týdny ve funkci první dámy

První volební mandát prezidenta Václava Klause končí definitivně zvolením a následným jmenováním nového prezidenta. Prezidentem České republiky byl 15. února 2008 zvolen opět Václav Klaus. Z roku 2008 jsem čerpala informace o první dámě Livii Klausové pouze do tohoto data, protože tato práce je zaměřena na vývoj jejího mediálního obrazu během prvního Klausova prezidentského období. Patří sem tedy pouze dva texty, které jsou ovšem významné. Každý jsem proto zařadila do samostatné kategorie.

5.3.1 Leden: Rekonstrukce Hradu v režii Livie Klausové

V lednu 2008 přináší Mladá fronta DNES rozhovor s historikem architektury Zdeňkem Lukešem. Článek *Hrad změnil první dámy*²¹³ je významný zejména proto, že se poprvé objevuje určité doplnění informací o dlouhotrvajících rekonstrukcích v režii Livie Klausové. Text sice neinformuje o změnách v Lánech, ale přináší hlubší pohled na změny Pražského hradu. Lukeš například vysvětluje, kdo o změnách v prostorách rozhoduje:

---

²¹⁰ Livia Klausová dohlédla na důchodce. *Mladá fronta DNES*. 24.10.2007, 18, 248, s. 2.

²¹¹ TELÍNOVÁ, Kateřina. Seniory navštíví Livia Klausová. *Mladá fronta DNES*. 28.11.2007, 18, 277, s. 3.

²¹² TELÍNOVÁ, Kateřina. Seniory navštíví Livia Klausová. *Mladá fronta DNES*. 28.11.2007, 18, 277, s. 3.

²¹³ Hrad změnil první dámy. *Mladá fronta DNES*. 9.1.2008, 19, 7, s. 3.

„S Havlem jsme se scházeli pravidelně, říkali jsme tomu ‚okrášlovací komise‘. Nedávno vzniklo něco podobného z iniciativy paní Klausové.“²¹⁴ Lukeš také vysvětluje, jak komise funguje a jakým způsobem se na proměnách Hradu domlouvá. Existence obdobné komise byla samozřejmě vydedukovatelná, ale pouze vlastní úvahou, nikoliv z předchozích analyzovaných článků. Ty dávaly opakovaně dojem, že o všem rozhoduje sama první dáma. Důležitý je i správný přístup k samotnému pojmu *architektura*. Ten se zpravidla využívá pro označení stavebních úprav, tj. v pojetí bytové architektury bourání zdí, jejich změna a vznik. Podobné úpravy je nutné konzultovat s odborníky a při špatném architektonickém zásahu může být návrat k původnímu stavu značně komplikovaný. Livia Klausová se zabývá zejména tvorbou interiérů a zahrad. Designové úpravy se vyznačují výběrem dekorací, rozmístěním nábytku apod. Design má své zásady, ale odvíjí se také od subjektivního vnímání každého člověka. Novináři pojmy nerozdělují vždy zcela přesně.

5.3.2 Únor: Je první dáma dobrá herečka?

Určitým resumé celého působení Livie Klausové ve funkci první dámy je únorový článek Viliama Bucherta s titulkem *Dáma, i když nechce být „první“*²¹⁵.

V první řadě tu autor připomíná vzdělanost Livie Klausové na příkladu z roku 1996, kdy byl její muž premiérem České republiky: „*Pokud chcete slyšet něco o inflaci, tak vám k tomu něco řekne moje manželka, ta tomu rozumí. A skutečně. Česká ekonomka se ihned pustila do výkladu v angličtině před profesory slavné americké Harvardovy univerzity.*“²¹⁶ Tehdejší vystoupení Klausové bylo údajně improvizované.

Podle Bucherta prosazuje Klausová svůj vliv v roli první dámy nenápadně. Také připomíná, že Klausová si ráda udržuje své soukromí. Zajímavou informaci ale předkládá k tématu nevěry, které s Livií Klausovou osobně rozebíral v roce 2003: „*(...) říkala mi v březnu před pěti lety se slzami na krajíčku tehdy nová první dáma v rozhovoru pro náš Magazin DNES.*“²¹⁷ U Livie Klausové, které bylo v minulosti mnohokrát vytknuto, že nevyjadřuje své emoce, je přinejmenším zvláštní, že by se téměř rozplakala před novinářem.

Buchert se v článku vrací i k tématu úpravy interiérů Pražského hradu a Lánského zámku. Připomíná, že zásahy první dámy v Lánech jsou mnohem větší než na Hradě. V textu je poněkud zarážející pouze tato věta: „*Tuto práci, kterou většinou veřejnost nezná*

²¹⁴ Hrad změnily první dámy. *Mladá fronta DNES*. 9.1.2008, 19, 7, s. 3.

²¹⁵ BUCHERT, Viliam. Dáma, i když nechce být "první". *Mladá fronta DNES*. 6.2.2008, 19, 31, s. 6.

²¹⁶ BUCHERT, Viliam. Dáma, i když nechce být "první". *Mladá fronta DNES*. 6.2.2008, 19, 31, s. 6.

²¹⁷ BUCHERT, Viliam. Dáma, i když nechce být "první". *Mladá fronta DNES*. 6.2.2008, 19, 31, s. 6.

a nevidí²¹⁸, dělá podle všeho také dobře, protože ji za to ocenila i bývalá obyvatelka tohoto místa – Dagmar Havlová. “²¹⁹ Zde je nutné položit si otázku, je-li právě Dagmar Havlová, stejně jako Livia Klausová laička v oblasti designu, ten, podle koho by se mělo hodnotit, zda jsou rozsáhlé úpravy Lán v normě či nikoliv.

Viliam Buchert se vrací v textu k řadě informací o první dámě z minulosti. Rozvíjí zde však jednu zásadní i odvážnou myšlenku: „*Z logiky věci se totiž Livia Klausová (...) dostává do složitých situací, kde jí ani nezbyvá nic jiného než ‚nevypadnout z role‘.*“²²⁰ Veškeré vystupování a jednání Livie Klausové opravdu může být při určitém úhlu pohledu velkou hrou na slušné úrovni. Ať už tomu tak je, či není, Buchert správně podotýká, že Livia Klausová se na rozdíl od některých svých kolegyně z celého světa dokázala se svou pozicí vypořádat bez jakýchkoliv skandálů či jiných větších problémů.²²¹

5.4 Proměna přístupu novinářů k postu první dámy Livie Klausové v letech 2007–2008

V posledním analyzovaném období se devět článků týká programu první dámy, jeden je rozhovorem o jejích zásadách do interiérů Pražského hradu a Lán. Zde tedy nelze pozorovat žádný výrazný vývoj či proměnu první dámy. Zaměřila jsem se proto na článek Jany Bendové *Být první dámou? Ani za svět!*²²² a článek Viliama Bucherta *Dáma, i když nechce být „první“*²²³. Velmi se od ostatních článků liší zejména mírou subjektivního přístupu autorů. To se objevuje v analyzovaných textech poprvé.

5.4.1 Přípuštění komplikovanosti pozice manželky prezidenta

Červnový článek Bendové z roku 2007 je komentářem psaným s velkou nadsázkou. Na druhou stranu se novinářka poprvé striktně staví na stranu prvních dam a píše: „*Být první dámou je velká řehole.*“²²⁴ Sama podotýká, že by tuto funkci v žádném případě vykonávat nechtěla a připomíná, že role první dámy není volba ženy. Jedná se o její povinnost v případě, že se její muž dostane v kariéře až na post prezidenta republiky: „*Historici a politologové si*

---

²¹⁸ Zámek Lány není přístupný veřejnosti. 7. března 2000 zde byl poprvé v historii uspořádán Den otevřených dveří.

²¹⁹ BUCHERT, Viliam. Dáma, i když nechce být "první". *Mladá fronta DNES*. 6.2.2008, 19, 31, s. 6.

²²⁰ BUCHERT, Viliam. Dáma, i když nechce být "první". *Mladá fronta DNES*. 6.2.2008, 19, 31, s. 6.

²²¹ Například Carla Bruni-Sarkozyová se soudila kvůli zneužití svých nahých aktů a nedávno byla obviněna médii z nevěry.

²²² BENDOVÁ, Jana. Být první dámou? Ani za svět! *Mladá fronta DNES*. 5.6.2007, 18, 130, s. 10.

²²³ BUCHERT, Viliam. Dáma, i když nechce být "první". *Mladá fronta DNES*. 6.2.2008, 19, 31, s. 6.

²²⁴ BENDOVÁ, Jana. Být první dámou? Ani za svět! *Mladá fronta DNES*. 5.6.2007, 18, 130, s. 10.

*posléze dělají legraci z vaší linie, inteligence, vydávají soudy typu: moc se mu pletla do práce, či naopak: byla moc pasivní. A to jste nekandidovala!*²²⁵

5.4.2 Hodnocení Livie Klausové po opakovaných setkáních

Ani článek Viliama Bucherta z února 2008 nelze považovat za zpravodajský útvar. Buchert se snaží být objektivnější než Bendová. Ke kladným hodnocením Klausové se vždy snaží hledat protínázor a naopak. V článku však opakovaně připomíná, že se s Klausovou i dalšími členy její rodiny osobně setkal, a z toho pak mnohdy vychází: „*Psal se rok 1996. Já jsem seděl mezi několika přítomnými novináři a Livia Klausová se přirozeně zapojila do odborné diskuse. Bylo vidět, že mnoha věcem v oblasti ekonomie rozumí a zakládá si na tom.*“²²⁶ Dalším příkladem může být případ, kdy autor pozoruje první dámu při státních večeřích s Putinem a na základě toho popisuje její chování v takových situacích.

Zajímavým odstavcem článku je především ten, kde Buchert uvažuje nad tím, zda post první dámy v podání Livie Klausové není jen velmi dobrou hrou. Zde totiž prezentuje i tvrzení, že život po boku Václava Klause není právě jednoduchý. Klaus se podle Bucherta snaží mít nad lidmi často navrch, a je tak zcela logické, že s ním mnozí často například kvůli jeho kontroverzním názorům²²⁷ přicházejí do konfliktu. Klausová však svého manžela podle novináře zvládá s nadhledem: „*Livia Klausová za to svatořečena nebude, ale pokud někdo dokázal jejího muže usměrnit a umravnit (a to i na veřejnosti), tak to byla především ona.*“²²⁸

5.5 Nejčastěji užívaná označení pro Livii Klausovou v jednotlivých obdobích

Ve dvanácti analyzovaných článcích v tomto období jsem opět vyhledala nejčastější charakteristiky Livie Klausové podle novinářů Mladé fronty DNES.

5.5.1 První polovina roku 2007

V tomto období charakterizují novináři Livii Klausovou takto: *vášnivá (turistka), nadšená, Romka, tradiční (host), kamarádka z dětství.*

První dvě charakteristiky můžeme označit v daném kontextu jako kladné, poslední dvě vyznívají spíše neutrálně. Zajímavostí je označení Livie Klausové jakožto Romky. To se

²²⁵ BENDOVÁ, Jana. Být první dámou? Ani za svět! *Mladá fronta DNES*. 5.6.2007, 18, 130, s. 10.

²²⁶ BUCHERT, Viliam. Dáma, i když nechce být "první". *Mladá fronta DNES*. 6.2.2008, 19, 31, s. 6.

²²⁷ V roce 2007 Václav Klaus například pobuřoval ochránce životního prostředí opakovaným popíráním globálního oteplování a o dva roky později ostře vystupoval proti Lisabonské smlouvě.

²²⁸ BUCHERT, Viliam. Dáma, i když nechce být "první". *Mladá fronta DNES*. 6.2.2008, 19, 31, s. 6.

objevuje v článku *První dáma šla z náruče do náruče*²²⁹, který Mladá fronta DNES zveřejnila v březnu. Organizátor romského plesu v Lysé nad Labem Milan Horvát o první dámě prohlásil, že tančí jako Romka. Novináři citaci využili, stejně jako reakci Livie Klausové. Ta za toto přirovnání poděkovala a přijala ho jako velkou pochvalu.

5.5.2 Druhá polovina roku 2007

V období od srpna do prosince 2007 charakterizují novináři Mladé fronty DNES Livii Klausovou pouze jednou, a to slovem *přesnost*.

Toto označení můžeme v kontextu článku vnímat jako kladné.

5.5.3 Počátek roku 2008

V prvních týdnech roku 2008 označili novináři Livii Klausovou takto: *s velkým vkusem, lidovější, přímější, ráznější, jedna z nejlepších prvních dam, přirozenost, se slzami na krajíčku, velmi opatrná, česká ekonomka, prezidentová*.

Prvních šest charakteristik můžeme označit za kladné. Čtvrté označení Klausové je mezní. Lze jej na jednu stranu považovat za kladné, protože se jedná o projev emocí. Na druhou stranu je otázkou, zda by měla první dáma své emoce vyjadřovat až do této míry. Stejný problém nastává u spojení *velmi opatrná*. I zde záleží na úhlu pohledu každého člověka. Poslední dvě charakteristiky můžeme označit jako neutrální.

5.6 Novinářské zdroje v případě informování o první dámě

V první polovině roku 2007 se Mladá fronta DNES snaží mít na místech, která navštěvuje první dáma v rámci svého programu, vlastní redaktory. Ti se snaží obohacovat články přímou řečí první dámy, případně i veřejnosti. Zajímavostí je článek z cesty na Slovensko, který pro deník vypracoval zvláštní zpravodaj Václav Dolejší. Texty jsou také obsahově bohatší a novináři se snaží zjišťovat pozadí událostí. To přispívá ke stoupání kvality článků. Klausové sice není věnován prostor tak často jako v předchozích letech, nicméně pokud jí prostor věnován je, pak se obvykle jedná o rozsáhlejší materiál. Pouze v jednom případě využila Mladá fronta DNES tiskovou agenturu ČTK, což je pochopitelné, protože se jedná o událost plánovanou a nikoliv proběhnutou.

V druhé polovině roku 2007 nastává určitý obrat. Livia Klausová se dostává do pozadí. K analýze byly použity pouze čtyři poměrně stručné články, z toho dva se věnují

---

²²⁹ ČECHOVÁ, Zuzana; KUBÁLKOVÁ, Pavla. První dáma šla z náruče do náruče. *Mladá fronta DNES*. 12.3.2007, 18, 50, s. 2.

stejnému tématu, a to seniorům. Převzatý od tiskových agentur není žádný, pouze v jednom případě je ČTK zaznamenána jako spoluautor. Textům chybí přímá řeč. Sama první dáma se nevyjadřuje ani v jednom, ve dvou případech je pak použita přímá řeč jiných účastníků dané akce.

Rok 2008 přináší opět změnu k lepšímu. K analýze byly vybrány dva články, jeden lednový a druhý únorový. Prvním je rozhovor s historikem architektury Zdeňkem Lukešem signovaný pouze zkratkou. Obsah je zajímavý a rozhovor je kvalitní. Je z něj patrné, že autor si zjistil i minulost přestaveb Pražského hradu, proto mohl klást sofistikovanější otázky. I únorový článek můžeme řadit ke kvalitnější tvorbě novinářů Mladé fronty DNES. Viliam Buchert zde čerpal především z osobních zkušeností a z textu je patrné, že je s problematikou okolo první dámy Livie Klausové dobře seznámen. Může si pak dovolit i jistou polemiku a vlastní pohled na věc. Autor přejímá také informace ze starších rozhovorů s Livií Klausovou a z dalších článků o první dámě pro Mladou frontu DNES.

Závěr

Shrnutí vývoje mediálního obrazu Livie Klausové v letech 2003–2008

Mediální obraz první dámy České republiky Livie Klausové prošel v průběhu pěti zkoumaných let určitým vývojem, přesto nelze z dlouhodobého hlediska konstatovat, že by byl tento vývoj razantní.

Zcela negativně novináři Klausovou zobrazují v době vrcholící prezidentské kampaně na počátku roku 2003. Vyčítají jí malou komunikativnost, příliš rezervovaný přístup k pozici první dámy i oddalování odstoupení z dozorčích rad bývalých státních firem.

Největší obrat v zobrazování Klausové nastává po vstupu Václava Klause do funkce prezidenta v březnu 2003. Nejprve se objevují články, které můžeme zhodnotit jako neutrálně laděné, postupně se mísí články neutrální s pozitivními. Statistika, kterou Mladá fronta DNES zveřejňuje na konci celého roku, pak vyznívá pro Livii Klausovou až nadmíru dobře. Od tohoto momentu už mezi analyzovanými články není žádný, který by Livii Klausovou zobrazoval zcela negativně, a to i přesto, že se v následujících letech objevila témata, kterých se novináři mohli ujmout jakožto témat kontroverzních, například téma rozsáhlých úprav interiérů zámku Lány a usilování Hradu o zisk smlouvy na titul první dámy pro Klausovou.

V letech 2004–2006 se mediální obraz Livie Klausové vyvíjí pozitivním směrem. V roce 2004 můžeme články rozdělit zhruba na dvě stejné části, jedna Livii Klausovou vyobrazuje neutrálně, druhá pozitivně. Články obou typů jsou rovnoměrně rozloženy v celém roce. Následující dva roky informují novináři o Klausové jen pozitivně. Zvláště při analýze textů z roku 2006 si můžeme položit otázku, proč tomu tak je. Právě v této době prezentuje Livia Klausová výsledky interiérových úprav zámku Lány. Články její práci hodnotí pouze kladně, v jednom případě přebírají novináři doslovně informace z ČTK, rozhovor, který Mladá fronta DNES publikuje, zase naznačuje, že redaktor si k záležitosti předem neobstaral dostatečné informace, aby mohl předložit vypovídající text. Novináři také mísí pojmy architektura a designové úpravy. Nelze tvrdit, že první dáma deníkem v této době záměrně manipuluje, ale pokud se čtenář zamyslí nad obsahem předložených článků, tento dojem u něj může vzniknout. Dokonce lze vypožorovat, že do programu první dámy se dostávají i zcela novinářské akce. Například upravené interiéry zámku Lány představila Klausová při speciálním dni otevřených dveří, který byl určen jen médiím. První dáma se naučila s médii lépe zacházet, je velmi vstřícná a bezprostřední k novinářům a ti jí to oplácejí stejnou mincí.

V roce 2007 můžeme analyzované články rovným dílem rozdělit na pozitivní a neutrální. Klesá také počet textů, které se Livie Klausové týkají. Příčinu můžeme hledat ve

dvou záležitostech. V první řadě se náplň programu první dámy stále v základních bodech opakuje, proto je logické, že pro novináře tím klesá po letech zájem o něj. Ve druhé řadě může jít o přenesení zájmu novin z první dámy na hlavu státu, které se blíží konec mandátu a nová volba. Poslední dva články, které byly součástí analýzy za rok 2008, se vracejí k čistě pozitivnímu pohledu na Klausovou.

Rozdělení textů naznačuje přehledněji i následující tabulka:

období	negativní obraz	neutrální obraz	pozitivní obraz	převažující výsledný obraz
2003	2	7	6	neutrální (pozitivní)
2004	-	5	6	pozitivní (neutrální)
2005	-	-	7	pozitivní
2006	-	-	6	pozitivní
2007	-	5	5	neutrální pozitivní
2008	-	-	2	pozitivní

Role první dámy podle novinářů Mladé fronty DNES a komparace výsledků s Watsonovou klasifikací prvních dam

Redaktoři Mladé fronty DNES ukazují Livii Klausovou v mnoha obrazech opakovaně. Články můžeme podle obsahu textů rozřadit do šesti samostatných kategorií, které naznačují role, v kterých se Livia Klausová dostává na stránky Mladé fronty DNES nejčastěji. Taková sumarizace vyžaduje vynechání shrnujících článků o první dámě, které obvykle ukazují většinu obrazů, v kterých ji noviny prezentovaly v uplynulém roce. U ostatních článků byla po analýze určena hlavní role, v které ji novinář prezentoval. U některých textů se vyskytovalo více rovnocenně zmíněných rolí.

Ve třinácti případech se novináři věnovali Livii Klausové jako veřejné osobě. Informovali o jejím samostatném programu, kterého se neúčastnil Václav Klaus. Mezi příklady můžeme zařadit účast Klausové na dostizích v Mostě, pravidelné návštěvy základních škol či zdravotnických zařízení. V jedenácti případech byla Livia Klausová prezentována jako manželka, matka a babička. Tomuto označení odpovídají zejména články, které Livii Klausovou prezentují jen jako doprovod manžela při státních návštěvách. Také mu odpovídají texty, ve kterých Klausová prozrazuje informace ze svého soukromí, občas mluví o vnoučatech. „Rodinné“ články se objevují v Mladé frontě DNES zejména v druhé polovině analyzovaných let. Jako hostitelka a paní domu byla Livia Klausová představena celkem osmkrát. Jednalo se o texty informující o přijímání návštěv na zámku Lány a na Pražském hradě. V druhém a třetím analyzovaném období se novináři zaměřili zejména na interiérové

úpravy obou sídel pod vedením Klausové. Sedmkrát postavili novináři Mladé fronty DNES Klausovou do role předsedkyně správní rady nadace. Přestože v období vrcholu prezidentské kampaně a krátce po vstupu Václava Klause do funkce prezidenta v roce 2003 se objevovaly informace nastiňující negativní přístup Klausové k této formě charitativní činnosti, její nadace si své místo v deníku našla. Zprávy se týkaly zejména jejího založení a vedení. Redaktoři také několikrát informovali o osobní kontrole první dámy čerpání prostředků z nadace.

Předposlední rolí, v které je Klausová zobrazována, a to šestkrát, je zastánkyně menšin. První dáma se opakovaně zúčastňuje romských plesů a netají se svou náklonností k romské komunitě.

Jako ambiciózní a nepřístupnou ženu charakterizují novináři Klausovou pouze čtyřikrát. Jedná se o články z první poloviny celkového analyzovaného období. Stěžují si na její nechuť ke komunikaci s médii a negativně se vyjadřují o jejím působení v dozorčích radách, které je vnímáno jako střet zájmů. Jako jistý náznak ambicióznosti můžeme vnímat i informaci o vytvoření smlouvy na titul první dámy, kterou získala Livia Klausová v roce 2004. Přestože smlouva přesně nevymezuje titul a povinnosti z něho plynoucí, umožnila poprvé v našich dějinách zastoupení prezidenta první dámou. To jistě může být vnímáno i jako naplnění její ambice.

Při stanovování rolí české první dámy je užitečná i komparace s Watsonovou klasifikací. Po vyhodnocení analyzovaných článků lze konstatovat, že mediální obraz Livie Klausové lze zařadit do dvou kategorií prvních dam. Zejména v první polovině analyzovaného období ji můžeme vnímat jako prezidentovu plnohodnotnou partnerku. Nutně ale musíme Watsonovu charakteristiku upravit na české poměry. Livia Klausová se přímo politicky neangažuje, přesto je o ní známo, že samozřejmě určité politické názory má. Výrazně se nepodílí ani na prezidentské kampani, což je způsobeno zejména tím, že v České republice není tradice velkých kampaní postavených na rodinné image jako například v Americe nebo ve Francii. Neformální poradkyně prezidenta ovšem je. Dosáhla také obdobného vzdělání ve stejném oboru. Důkazem plnohodnotnosti může být i její postavení v dozorčích radách, které se však po nástupu Klause do funkce stalo problémem. Nicméně i tak dokazuje, že Livia Klausová se vždy snažila držet si i vlastní kariéru, dále se rozvíjet v oboru a nebyť pouze ženou závislou na manželovi.

V druhé polovině analyzovaného období spíše odpovídá kategorii partnerka za scénou. Hraje spíše roli tzv. šedé eminence. Klaus se jejími radami často řídí, je známé, že mu

komentuje projevy a odborné texty. Přesto navenek o politice nehovoří a vždy se v těchto oblastech odkazuje na názor manžela, s kterým, jak sama říká, se plně ztotožňuje.

Watsonovo určení rolí prvních dam Livia Klausová splňuje na 73 %, což odpovídá osmi rolím z celkových jedenácti. Prezentována tedy není pouze ve třech: jako symbol americké (v našem případě české) ženy, jako propagátorka (určitého názoru apod.) a jako podpůrkyně prezidentské a politické strany (velmi specifická role pro Spojené státy americké).

Komparace Livie Klausové s prvními dámami v zahraničí

Pokud bychom chtěli k Livii Klausové najít jednu první dámu v zahraničí, která by se jí svým mediálním obrazem nejvíce podobala, bylo by to velmi obtížné. Livia Klausová a způsob zpracování její osobnosti a aktivit v médiích prošly v průběhu analyzovaných pěti let určitým vývojem, a proto je možné konstatovat, že v každém období připomínala jinou zahraniční první dámu.

V době jejího nástupu do funkce manželky prezidenta by se nejlépe dala svým mediálním vyobrazením přirovnat k americké první dámě Hillary Clintonové, případně britské manželce premiéra Cherie Blairové. Clintonovou, stejně jako Klausovou, novináři charakterizují jako první dámu toužící po vlastním kariérním postupu, v médiích lze zaznamenat nařčení ze střetu zájmů jejího povolání s titulem první dámy, hájení manžela v období jeho nevěry i obdobné výroky²³⁰. Cherie Blairovou média často představují jako první dámu, která má však k oslovení „první dáma“ negativní postoj. To lze vyzorovat i v případě vyobrazení Livie Klausové. U všech tří žen je navíc často novináři připomínáno jejich vysoké dosažené vzdělání.

Mediální obraz Klausové však postupem času inklinuje spíše ke srovnání s francouzským modelem první dámy. Připomeňme Bernadette Chirakovou, která sice na jednu stranu působila nenápadně, ale svému muži často radila, a když bylo nutné ho veřejně podpořit, udělala to. Ve Francii se také dlouhodobě hovoří o kodifikaci titulu první dámy. Zatím k němu ovšem nedošlo.

---

²³⁰ Clintonová se bránila střetu zájmů svého povolání se svým postavením manželky vysokého politika výrokem: „*Předpokládám, že bych tedy měla být doma, péct koláče a pořádat čajové dýchánky.*“ Klausová reagovala na obdobnou situaci slovy: „*Co mám dělat? Sedět doma a vyšívát dečky?*“

Livia Klausová vytvořila model první dámy, který je srovnatelný se západním stylem. V období prvního mandátu Václava Klause prošla na stránkách Mladé fronty DNES určitým vývojem a svou činností naznačila, kudy se budou role české první dámy v její režii ubírat.

Jistě bude velmi zajímavé sledovat, jaký bude další vývoj mediálního obrazu české první dámy v průběhu druhého mandátu Václava Klause. Ten skončí v roce 2013.

Resumé

Provedená kvalitativní analýza dokazuje, že mediální obraz Livie Klausové na stránkách Mladé fronty DNES prošel určitým vývojem, přestože ne zcela razantním.

Zejména v období vrcholící volební kampaně v roce 2003 je Klausová vnímána negativně, následně ale texty přecházejí do pozitivních rovin a tento charakter si udržují s větším či menším odklonem k neutrální rovině až do konce zkoumaného období. Za příčinu tohoto obratu ve vnímání manželky prezidenta můžeme považovat zejména její odstoupení z pozice v dozorčích radách bývalých státních firem.

Zkoumané texty prokázaly, že Livia Klausová se nejčastěji objevovala v letech 2003–2008 v roli veřejné osoby (reprezentativní role při různých událostech), nejméně ji pak deník prezentoval jako ambiciózní a nepřístupnou ženu.

Určitý vývoj nastal i v jejím postavení vůči prezidentu Klausovi. Zatímco v počátku se zdá být podle Watsonovy klasifikace plnohodnotnou partnerkou prezidenta, následně ustupuje do pozadí a hraje spíše roli partnerky za scénou.

Odborná zahraniční literatura prokázala, že vnímání prvních dam je komplikované i v dalších státech. Ani tam nejsou často role pevně stanoveny a autoři se je snaží spíše vysledovat analytickými postupy. Díky komparaci situace v tuzemsku a zahraničí můžeme konstatovat, že mediální obraz Livie Klausové přesně nekopíruje žádný zahraniční model. Vykazuje však ve zkoumaném období určitou shodu s Hillary Clintonovou, Cherie Blairovou i Bernadette Chirakovou.

Summary

The completed qualitative analysis proves that the media representation of Livia Klausová in the daily paper Mladá fronta DNES did develop to a certain extent, but not dramatically.

Klausová is perceived negatively mostly in the period of the culminating election campaign in 2003. The texts then pass on to a positive level and they remain that way, with smaller or larger variations towards the neutral side, until the end of the surveyed period. The reason of this change in perception of the wife of president can be based especially on her giving up membership in supervisory councils of former state companies.

The surveyed texts prove that in the years 2003–2008, Livia Klausová most often appeared in the role of the public person (the representative role during various events), the daily paper showed her the least as an ambitious and inaccessible woman.

A certain development in her relation as regards president Klaus is also noted. While starting off as a full partner of the president according to Watson's classification, she then recedes into the background and represents rather the behind-the-scenes partner.

The specialized foreign literature shows that the perception of first ladies is complicated in other countries as well. Their roles are often also undefined and the authors of the publications rather try to describe their position through analytic procedures. Thanks to the comparison of the situation in our country with that abroad, it is possible to claim that the media representation of Livia Klausová does not copy any foreign model. However, the surveyed period does show certain similarities between her representation and those of Hillary Clinton, Cherie Blair and Bernadette Chirac.

Použitá literatura a prameny

Literatura

- CLARC, Paul; FREEMAN, Julian. *Design : A Crash Course*. Lewes : Ivy Press Ltd., 2003. 144 s.
- CORBINOVÁ, Juliet; STRAUSS, Anselm. *Základy kvalitativního výzkumu : Postupy a techniky metody Zakotvené teorie*. Boskovice : Nakladatelství Albert, 1999. 202 s.
- DELLI CARPINI, Michael X., WILLIAM, Bruce A. *Unchained reaction: The collapse of media gatekeeping and the Clinton-Lewinsky scandal*. Sage publications: London, Thousand Oaks, CA and New Delhi, 2000. 25 s.
- DUHAMEL, Olivier; FIELD, Michel. *Le Starkozysme*. France : Éditions du Seuil, 2008. 142 s.
- FOWLER, Roger. *Language in the News : Discourse and Ideology in the Press*. London and New York : Routledge, 1991. 250 s.
- HÁJEK, Václav. *Architektura : Klíč k architektonickým slohům*. Praha : Grada Publishing, 2000. 229 s.
- HAUFFE, Thomas. *Design*. Brno : Computer Press, 2004. 192 s.
- HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum : Základní teorie, metody a aplikace*. Praha : Portál, 2008. 408 s.
- HOECKER, Christoph. *Architektura*. Brno : Computer Press, 2004. 191 s.
- KLAUSOVÁ, Livia; PECHÁČKOVÁ, Marcela. *Smutkem neobtěžuju*. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2009. 182 s.
- KOSATÍK, Pavel. *Manželky prezidentů : Deset žen z Hradu*. Praha : Mladá fronta, 2009. 415 s.
- KUHN, Raymond. *The Public and the Private in Contemporary French Politics*. London : Sage Publications, 2007. 17 s.
- MĚŠŤANOVÁ, Kateřina. *Les 4 semaines dans la vie de Carla Bruni-Sarkozy : l'analyse de l'image de la Première Dame de France dans la presse française*. Paris, 2009. 22 s. Semestrální práce. Université Paris 8 Vincennes Saint-Denis.

MEYER-STABLEY, Bertrand. *Première Dame : Les femmes de président*. Paris : Éditions Bartillat, 2008. 229 s.

OSVALDOVÁ, Barbora, et al. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. Praha : Nakladatelství Libri, 2002. 240 s.

PAGE, Ruth E. „*Cherie: Lawyer, Wife, Mum*“: *Contradictory Patterns of Representation in Media Reports of Cherie Booth/Blair*. Discourse and Society: University of Central England, 2003. 21 s.

RISSER, Hélène. *Faiseurs de rois : Quand les médias font l'élection*. France : Éditions Privé, 2007. 230 s.

SCHUDSON, Michael. *The Sociology of News*. USA : W.W. Norton & Company, Inc., 2003. 261 s.

SCHULZ, Winfried, et al. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha : Nakladatelství Karolinum, 2004. 149 s.

TEMPLIN, Charlotte. *Hillary Clinton as Threat to Gender Norms: Cartoon Images of the First Lady*. Journal of Communication Inquiry : Sage Publications, 1999. 18 s.

TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha : Portál, 2006. 191 s.

VEDEL, Thierry. *Comment devient-on président(e) de la république? : Les stratégies des candidats*. Paris : Éditions Robert Laffont, 2007. 286 s.

VESELÁ, Jana. *Sociologický výzkum a jeho metody*. Pardubice : Univerzita Pardubice, 2006. 92 s.

WATSON, Robert P. *The President's Wives : Reassessing the Office of First Lady*. USA, Colorado : Lynne Rienner Publishers, Inc., 2000. 263 s.

Prameny – analyzované články deníku Mladá fronta DNES

2003

- 1) RIEBAUEROVÁ, Martina. Boj o Hrad: hlásí se čtyři první dámy : S novým prezidentem zvolí poslanci a senátoři, aniž by to mohli ovlivnit, i první dámu. Jaká bude? *Mladá fronta DNES*. 11.1.2003, 14, 9, s. 4.

- 2) JAŠMINSKÝ, Martin, KEDROŇ, Radek. Opustí Klausová spořitelnu? : Nová první dáma stále zasedá v dozorčích radách velkých společností. *Mladá fronta DNES*. 4.3.2003, 14, 53, s. 4.
- 3) BLAŽEK, Vojtěch. Romové na plese provedli Livii Klausovou. *Mladá fronta DNES*. 10.3.2003, 14, 58, s. 2.
- 4) Prezidentský pár. *Mladá fronta DNES*. 12.3.2003, 14, 60, s. 2.
- 5) Klausovi dostali bačkůrky. *Mladá fronta DNES*. 26.3.2003, 14, 72, s. 1.
- 6) PTÁČNÍK, Tomáš. U chemické továrny byla první dáma dřív, prezident uvízl v zácpě. *Mladá fronta DNES*. 30.4.2003, 14, 101, s. 3.
- 7) GROHOVÁ, Johanna, MACHÁČEK, David. Také nová první dáma bude mít nadaci : V nové roli si Livia Klausová zatím vede dobře, chová se spontánně a působí příjemně na své okolí. *Mladá fronta DNES*. 12.5.2003, 14, 109, s. 4.
- 8) Livia Klausová na festivalu Romů. *Mladá fronta DNES*. 26.5.2003, 14, 121, s. 4.
- 9) ČTK. Na mši byl i prezident s manželkou Livií. *Mladá fronta DNES*. 30.6.2003, 14, 151, s. 2.
- 10) ŠIŠPEROVÁ, Andrea. První dáma slavila slovenské svátky : Na Pražském Žofíně si na šest set hostů pochutnávalo na haluškách s brynzou. *Mladá fronta DNES*. 3.9.2003, 14, 206, s. 2.
- 11) Prezidentova žena křtila cenný disk. *Mladá fronta DNES*. 10. 9. 2003, 14, 212, s. 4.
- 12) GROHOVÁ, Johanna. Manželé Klausovi zabydlují Lány : Prezidentská sídla začínají získávat značku "made in Klaus": upravuje se Hrad, vila i zámek. *Mladá fronta DNES*. 13.10.2003, 14, 240, s. 3.
- 13) GROHOVÁ , Johanna. Klaus poprvé ve stínu manželky. Livia slavila : První dáma včera oslavila šedesátiny. Představila nadační fond, dárek od manžela však neprozradila. *Mladá fronta DNES*. 11.11.2003, 14, 264, s. 2.
- 14) HOLEČEK, Petr. První dáma rozsvítila kluziště : Advent - Mohutný smrk zazáří barvami. *Mladá fronta DNES*. 1.12.2003, 14, 280, s. 1.
- 15) ČÁSENSKÝ, Robert, GROHOVÁ, Johanna. Livii se daří, ale Václav žárlit nemusí : S první dámou je spokojeno 75 procent Čechů, v přímém srovnání však vítězí prezident. *Mladá fronta DNES*. 8.12.2003, 14, 286, s. 3.

2004

- 1) PETRÁŠOVÁ, Lenka. Klausovi a Špidlovi jedli jelena. *Mladá fronta DNES*. 3.1.2004, 15, 2, s. 1–2.
- 2) První dáma se bavila u postižených. *Mladá fronta DNES*. 17.2.2004, 15, 40, s. 4.
- 3) Proti muži neřeknu nic : Klausová v rozhovorech: Na svého manžela jsem pyšná. *Mladá fronta DNES*. 27.2.2004, 15, 49, s. 9.
- 4) Na romský ples přijede Livia Klausová. *Mladá fronta DNES*. 6.3.2004, 15, 56, s. 3.
- 5) Prezidentský pár trávil víkend v regionu : Václav Klaus s manželkou uctili památku T. G. M., Livia Klausová opět navštívila romský ples v Lysé. *Mladá fronta DNES*. 8.3.2004, 15, 57, s. 1.
- 6) První dáma si vybrala luxusní kalhotový kostým. *Mladá fronta DNES*. 20.3.2004, 15, 68, s. 14.
- 7) Livia Klausová přijede za malými houslisty. *Mladá fronta DNES*. 4.5.2004, 15, 104, s. 11.
- 8) ŠIMOVÁ, Michaela. Malou Dominiku pochovala první dáma a pan prezident ji pohladil. *Mladá fronta DNES*. 12.5.2004, 15, 110, s. 3.
- 9) GROHOVÁ, Johanna. Klausová získá smlouvu na funkci "První dáma". *Mladá fronta DNES*. 25.6.2004, 15, 148, s. 1.
- 10) Klausovi chtějí podporovat vybrané děti. *Mladá fronta DNES*. 1.10.2004, 15, 229, s. 2.
- 11) PETRÁŠOVÁ, Lenka. Nežiju život svého muže, tvrdí Livia Klausová : První dáma má za sebou rok a půl v nové roli. Nadále však zůstává bezprostřední a myslí na přátele. *Mladá fronta DNES*. 4.10.2004, 15, 231, s. 4.
- 12) GROHOVÁ, Johanna. Klausová jede na Filipíny místo Klause. *Mladá fronta DNES*. 26.6.2004, 15, 149, s. 4. (článek nepatří přímo mezi analyzované, byl použit pouze k vysvětlení situace se smlouvou na titul první dámy)

2005

- 1) KOPECKÝ, Josef. První dáma provedla Grossovou po zámku. *Mladá fronta DNES*. 4.1.2005, 16, 2, s. 6.
- 2) KUDELA, Petr. Livia Klausová, obklopená ochrankou, přijela mezi děti. *Mladá fronta DNES*. 29.1.2005, 16, 24, s. 3.
- 3) PLAVECKÝ, Radek. Livia Klausová vyhrála televizi a zase ji vrátila. *Mladá fronta DNES*. 28.2.2005, 16, 49, s. 4.
- 4) Cenná trofej: snímek první dámy. *Mladá fronta DNES*. 29.4.2005, 16, 100, s. 2.
- 5) MÁLKOVÁ, Olga. Klausová: Stačí mi pár obrázků. *Mladá fronta DNES*. 26.9.2005, 16, 226, s. 4.
- 6) MÁLKOVÁ, Olga. Děti z domovů mají na účtu peníze od Klausových. *Mladá fronta DNES*. 6.12.2005, 16, 284, s. 5.
- 7) MÁLKOVÁ, Olga. Klausovi si udělali Vánoce o týden dřív v Lánech. *Mladá fronta DNES*. 19.12.2005, 16, 295, s. 2.

2006

- 1) Klausová obdaruje Putina. *Mladá fronta DNES*. 4.2.2006, 17, 30, s. 4.
- 2) Klausovi po stopách Masaryka. *Mladá fronta DNES*. 6.3.2006, 17, 55, s. 2.
- 3) Livia Klausová odměnila architekta. *Mladá fronta DNES*. 4.4.2006, 17, 80, s. 6.
- 4) Klausová oživila zámek v Lánech. *Mladá fronta DNES*. 10.7.2006, 17, 158, s. 2.
- 5) Livia Klausová přijela do Stochova. *Mladá fronta DNES*. 5.9.2006, 17, 207, s. 1.
- 6) Livia Klausová: Lány jsou jen jedny. *Mladá fronta DNES*. 25.9.2006, 17, 224, s. 3.

2007

- 1) DOLEJŠÍ, Václav. Běžte pro zvoníka, přijeli Klausovi! *Mladá fronta DNES*. 13.1.2007, 18, 11, s. 7.
- 2) Livia Klausová v jednom kole. *Mladá fronta DNES*. 12.3.2007, 18, 50, s. 1.

- 3) ČECHOVÁ, Zuzana; KUBÁLKOVÁ, Pavla. První dáma šla z náruče do náruče. *Mladá fronta DNES*. 12.3.2007, 18, 50, s. 2.
- 4) První dáma bude dekorovat vítěze. *Mladá fronta DNES*. 11.5.2007, 18, 109, s. 6.
- 5) ANGERMANNOVÁ, Andrea. První dáma zahájila dostihy. *Mladá fronta DNES*. 14.5.2007, 18, 111, s. 2.
- 6) BENDOVIÁ, Jana. Být první dámou? Ani za svět! *Mladá fronta DNES*. 5.6.2007, 18, 130, s. 10.
- 7) Livia Klausová zapálila vatru. *Mladá fronta DNES*. 25.9.2007, 18, 224, s. 6.
- 8) První dáma v Hradecké katedrále. *Mladá fronta DNES*. 4.10.2007, 18, 231, s. 1.
- 9) Livia Klausová dohlédla na důchodce. *Mladá fronta DNES*. 24.10.2007, 18, 248, s. 2.
- 10) TELÍNOVÁ, Kateřina. Seniors navštíví Livia Klausová. *Mladá fronta DNES*. 28.11.2007, 18, 277, s. 3.

2008

- 1) Hrad změnily první dámy. *Mladá fronta DNES*. 9.1.2008, 19, 7, s. 3.
- 2) BUCHERT, Viliam. Dáma, i když nechce být "první". *Mladá fronta DNES*. 6.2.2008, 19, 31, s. 6.

Elektronické zdroje

CANAL+. *CANALPLUS.FR* [online]. c2010 [cit. 2010-04-25]. Les Guignols. Dostupné z WWW: <<http://www.canalplus.fr/c-humour/pid1784-c-les-guignols.html>>.

MAFRA a.s. *IDNES.cz* [online]. 2009-12-17 [cit. 2010-04-25]. Prolistujte si historicky poslední číslo časopisu Filter. Dostupné z WWW: <http://kultura.idnes.cz/prolistujte-si-historicky-posledni-cislo-casopisu-filter-pak-/filter.asp?c=A091217_122514_filter_jaz>.

Ministerstvo spravedlnosti. *Justice.cz : Oficiální server českého soudnictví*. [online]. 2010, 2010-04-23 [cit. 2010-04-25]. MSp ČR - Detail vybraného subjektu. Dostupné z WWW: <<http://www.justice.cz/xqw/xervlet/insl/report?sysinf.vypis.CEK=20680&sysinf.vypis.rozsah=uplny&sysinf.@typ=transformace&sysinf.@strana=report&sysinf.vypis.typ=XHTML&sysinf.vypis.klic=bb39d5e39359bdc36aec35bd59c66691&sysinf.spis.@oddil=B&sysinf.spis.@vlozka=1328&sysinf.spis.@soud=M%ECstsk%FDm%20soudem%20v%20Praze&sysinf.platnost=23.04.2010>>.

Nadační fond Klausových. *Nadační fond Klausových* [online]. c2008, 2010-03-22 [cit. 2010-04-25]. Dostupné z WWW: <www.nadacnifondklausovych.cz>.

Praemio Primo s.r.o. *DůmFinanci.cz : Finanční zpravodajství* [online]. 2007-08-06 [cit. 2010-04-25]. G8 - Osm nejvyspělejších států světa. Dostupné z WWW: <<http://dumfinanci.cz/ekonomika/g8-osm-nejvyspelejsich-statu-sveta>>.

Pražský hrad. *Pražský hrad* [online]. c2009, 2010-04-22 [cit. 2010-04-25]. Dostupné z WWW: <www.hrad.cz>.

Présidence de la République. *Présidence de la République* [online]. c2010, 2010-04-25 [cit. 2010-04-25]. Dostupné z WWW: <www.elysee.fr>.

RINGIER ČR a.s. *Reflex.cz* [online]. 2006-02-02 [cit. 2010-04-25]. Pavel Šafr: Populární neznamená bulvární. Dostupné z WWW: <<http://www.reflex.cz/Clanek22591.html>>.

VLČEK, Jan Pavel. *Jan Pavel Vlček - Architekt* [online]. 2010 [cit. 2010-04-25]. Dostupné z WWW: <www.jpvarchitekt.cz>.

Obrazové materiály využité v přílohách

Příloha 1

Hillary Clinton

FRATER, Jamie. *Listverse.com* [online]. c2007-2010 [cit. 2010-04-25]. Top 10 Unfortunate Comments of the Clintons. Dostupné z WWW: <<http://listverse.files.wordpress.com/2007/09/hillary-rodham-clinton.jpg>>.

TEMPLIN, Charlotte. *Hillary Clinton as Threat to Gender Norms: Cartoon Images of the First Lady*. Journal of Communication Inquiry : Sage Publications, 1999, strana 11.

Cherie Blair

The Harry Walker Agency. *Book Cherie Blair for Public Speaking, Keynote Address, or Motivational Speech* [online]. c2010 [cit. 2010-04-25]. Harrywalker.com. Dostupné z WWW: <http://www.harrywalker.com/images/photos/large/Blair_Cherie.jpg>.

Telegraph Media Group. *Telegraph.co.uk* [online]. c2010 [cit. 2010-04-25]. Cherie Blair says her children are not safe on the streets. Dostupné z WWW: <http://i.telegraph.co.uk/telegraph/multimedia/archive/00683/cherie-blair-family_683882c.jpg>.

Bernadette Chirac

PAYRASTRE, Olivier. *Guignols.ifrance.com* [online]. c1999 [cit. 2010-04-25]. Bernadette Chirac. Dostupné z WWW: <<http://guignols.ifrance.com/guignols/textes/images/bchirac.jpg>>.

Groupe Figaro. *LEFIGARO.fr* [online]. c2010 [cit. 2010-04-25]. Bernadette Chirac : «Je ne regrette pas l'Elysée !» . Dostupné z WWW: <<http://www.lefigaro.fr/medias/2010/02/12/1a209836-17f9-11df-aa90-ea2df10e5eef.jpg>>.

Příloha 2

KLAUSOVÁ, Livia; PECHÁČKOVÁ, Marcela. *Smutkem neobtěžuju*. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2009. strany 40-41, 47, 136 a fotografie z obou barevných příloh.

Příloha 3

Pražský hrad. *Pražský hrad* [online]. c2009 [cit. 2010-04-25]. Manželka prezidenta České republiky. Dostupné z WWW: <<http://www.hrad.cz/img/u/prezident-cr/livia-klausova.jpg>>.

Nadační fond Klausových. *Nadační fond Klausových* [online]. c2008 [cit. 2010-04-25]. Fotogalerie. Dostupné z WWW: <<http://www.nadacnifondklausovych.cz/gallery/full-image.asp?id=138>>.

MAFRA a.s. *IDNES.cz* [online]. c1999-2010 [cit. 2010-04-25]. SPECIÁL: Komu dát hlas, neporadíme. Vše ostatní o volbách čtete zde. Dostupné z WWW: <http://i.idnes.cz/10/011/gal/AD136ae9_klaus2.JPG>.

Daylife.com [online]. c2010 [cit. 2010-04-25]. Cache.daylife.com. Dostupné z WWW:
<<http://cache.daylife.com/imageserve/00kPdZhh0LfrK/610x.jpg>>.

Jan Pavel Vlček - Architekt [online]. 2010 [cit. 2010-04-25]. Masarykova vyhlídka Pražský
Hrad, 2007. Dostupné z WWW: <<http://www.jpvarchitekt.cz/realizace/6>>.

KKKV. *Krajská knihovna Karlovy Vary* [online]. 2010 [cit. 2010-04-25]. Významné
návštěvy. Dostupné z WWW: <http://www.knihovna.kvary.cz/cs/o-knihovne/historie/co-uz-tu-bylo/vyznamne-navstevy/_mod/photo/294/113007-livie-klausova-seniori-033.jpg>.

Seznam příloh

Příloha 1: Výrazné první dámy v zahraničí (obrázky)

Příloha 2: Obrazový profil Livie Klausové (obrázky)

Příloha 3: Činnost první dámy Livie Klausové v obrazech (obrázky)

Přílohy

Příloha 1: Výrazné první dámy v zahraničí (obrázky)

Obrázek č. 1: Americká první dáma Hillary Clintonová (1993–2001)

Obrázek č. 2: Jedna z typických karikatur americké první dámy Hillary Clintonové

Obrázek č. 3: Manželka premiéra Velké Británie Cherie Blairová (1997–2007)

Obrázek č. 4: Cherie Blairová se svou rodinou

Obrázek č. 5: Francouzská první dáma Bernadette Chiraková (1995–2007)

Obrázek č. 6: Figurína Bernadette Chirakové ve francouzském pořadu Les Guignols

Příloha 2: Obrazový profil Livie Klausové (obrázky)

Obrázek č. 1: Historicky první společná fotografie Livie a Václava Klausových (Dětský pěvecký sbor Československého rozhlasu)

Obrázek č. 2: Livia Klausová s rodiči a sourozenci

Obrázek č. 3: Livia Klausová v roce 1992 jako manželka federálního ministra financí

Obrázek č. 4: Livia Klausová jako první dáma na zámku Lány

Obrázek č. 5: Livia Klausová tančí na Romském plese v roce 2004

Obrázek č. 6: Livia a Václav Klausovi s vnoučaty Vojtěchem a Kateřinou v roce 2003

Příloha 3: Činnost první dámy Livie Klausové (obrázky)

Obrázek č. 1: Oficiální portrét první dámy České republiky Livie Klausové

Obrázek č. 2: Livia Klausová na návštěvě v Dětském domově Volyně v roce 2006

Obrázek č. 3: S Václavem Klausem u voleb v roce 2006

Obrázek č. 4: S americkou první dámou Laurou Bushovou v roce 2007

Obrázek č. 5: Masarykova vyhlídka Pražského hradu po architektonické úpravě J. P. Vlčka

Obrázek č. 6: Livia Klausová s novináři v roce 2007